



Projektissa oppiminen

Case: Lasten valtiopäivätanssiaiset

Johanna Aalto

Erja Kuosmanen

Opinnäytetyö

Matkailun koulutusohjelma

2009



Matkailun koulutusohjelma

<p>Tekijät Johanna Aalto Erja Kuosmanen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2007</p>
<p>PROJEKTISSA OPPIMINEN CASE: LASTEN VALTIOPÄIVÄTANSSIAISET</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 58+7</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Reetta Lampinen, Hannele Hillu-Kuitunen</p>	
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun Porvoon toimipisteessä kolmatta vuotta opiskelevien majoitus- ja ravitsemisalalle suuntautuneiden opiskelijoiden ryhmää. Työn tavoitteena oli haastattelua ja havainnointia hyödyntäen selvittää opiskelijoiden mielipiteitä projektissa oppimisesta. Lisäksi selvitettiin sitä, mitä he ovat projekteissa oppineet ja miten heidän mielestään projektiryhmän toiminta on sujunut ja kuinka sitä mahdollisesti tulisi parantaa.</p> <p>Porvoon valtiopäivät täyttivät vuonna 2009 200 vuotta. Valtiopäivien juhlavuoden kunniaksi Porvoon kaupunki päätti järjestää kaikille Porvoon kolmasluokkalaisille koululaisille valtiopäivätanssiaiset, aivan kuten maamarsalkka R. W. de Geerin toimesta järjestettiin myös vuonna 1809. Tämän tutkimuksen kohteena oleva opiskelijaryhmä toteutti tanssiaisiin Porvoon kaupungin kulttuuritoimen toimeksiannosta tarjoilut sekä somistuksen ja lisäksi ryhmän tehtävänä oli huolehtia yleisestä järjestelystä, kuten ensiapupisteestä, vaatesäilytyksestä sekä liikenteen ohjaamisesta.</p> <p>Tutkimus suoritettiin kevään 2009 aikana siten, että opiskelijoiden työskentelyä havainnoitiin tammikuun loppupuolelta aina varsinaiseen toteutukseen saakka. Haastattelut tehtiin kahtena tiistaina maaliskuussa.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että projektioppiminen koetaan hyödylliseksi ja mielekkääksi oppimismuodoksi. Opiskelijat kokivat oppineensa konkreettisten ravitsemisalalan tehtävien lisäksi paljon vuorovaikutustaitoja sekä ryhmässä toimimista. Kuitenkin opiskelijat kaipaivat vielä enemmän työelämälähtöistä näkökulmaa projekteihin. Tämä voitaisiin saavuttaa valitsemalla erityyppisiä projekteja, sekä antamalla opiskelijoille enemmän mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun sekä päätöksentekoon.</p> <p>Ryhmän jäsenten keskinäisillä suhteilla oli suuri merkitys projektin etenemisessä. Vastaaan tulleita ongelmia olivat esimerkiksi kommunikaatio-ongelmat sekä henkiköemiat. Kyseiset ongelmat eivät kuitenkaan vaikuttaneet projektin lopputulokseen, vaan tapahtuma oli onnistunut, ja projektiryhmä sai paljon kiitosta hyvästä työstään.</p>	
<p>Asiasanat Projektioppiminen, ryhmätyöskentely, vuorovaikutus, Porvoon valtiopäivät, valtiopäivätanssiaiset</p>	

Matkailun koulutusohjelma

<p>Authors Johanna Aalto Erja Kuosmanen</p>	<p>Group or year of entry 2007</p>
<p>LEARNING IN PROJECTS CASE: CHILDRENS BALL</p>	<p>Number of pages and appendices 58+7</p>
<p>Supervisors Reetta Lampinen, Hannele Hillu-Kuitunen</p>	
<p>The subject of this thesis was to study a group of third year-students of HAAGA-HELIA University of Applied Sciences. The students are specializing in accommodation and restaurant services. The objective was to examine opinions expressed by students on learning through projects by means of interviews and observation. The aim was also to explore what students have learnt during projects and how the project group has functioned as well as how it could be improved.</p> <p>The year 2009 was the bicentenary of the Porvoo Diet. In honour of the anniversary the city of Porvoo decided to organize a ball for the 10-year old children in Porvoo. The inspiration for the function was the ball organized by Marshal R.W. de Geer in 1809 during the Porvoo Diet. The ball was commissioned by the culture organ of the municipality. The student group was responsible for organizing the catering and decoration for the ball. The students also took care of general arrangements such as the sick bay, the cloakroom and the traffic control.</p> <p>The study was conducted during the spring of 2009. The observation of the students began at the end of January, and ended with the ball at the end of March. The interviews took place in March.</p> <p>The results of this study indicate that projects are regarded as a purposeful and interesting way of learning. The students revealed to have learnt concrete catering tasks together with a considerable amount of interaction skills when working in a group. The students, nevertheless, feel that the projects should have a more work-orientated approach. This could be reached by choosing different kinds of projects and giving the students the opportunity to be more involved in planning and decision making during the projects.</p> <p>The inner relations between the students of the project group were important as the project proceeded. The problems faced by the group included for example communication and personal issues. These problems, however, did not affect the final result of the project. The ball was successful, and the project group received a lot of recognition for its work.</p>	
<p>Key words Project learning, teamwork, interaction, the Porvoo Diet, the Porvoo Diet ball</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Projektin tausta.....	3
2.1	Vuoden 1809 valtiopäivät ja valtiopäivätanssiaiset.....	3
2.2	HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu.....	3
2.3	Ryhmän jäsenet ja ohjaustoiminta	4
3	Lasten valtiopäivätanssiaiset.....	6
4	Projektioppiminen	9
4.1	Projektin määritelmä.....	9
4.2	Projektit opiskelun muotona	10
4.3	Projekteissa oppiminen ja PBL.....	12
4.4	Projektien ohjaaminen.....	14
5	Ryhmässä toimiminen	16
5.1	Vuorovaikutus	16
5.2	Ryhmän suhteet.....	17
5.2.1	Roolit.....	18
5.2.2	Valtasuhteet.....	19
5.2.3	Kommunikaatio.....	19
6	Haastattelu ja havainnointi tutkimusmenetelminä	21
6.1	Haastattelu.....	21
6.2	Haastatteluiden suunnittelu	22
6.3	Havainnointi.....	23
6.4	Osallistuva havainnointi ja videohavainnointi	23
6.5	Havainnoinnin toteutus.....	24
7	Haastattelujen tulokset.....	26
7.1	Opiskelijoiden haastattelut.....	26
7.1.1	Aikaisemmista projekteista opitut asiat	27
7.1.2	Projektien hyödyllisyys.....	28
7.1.3	Ryhmän yhteistyö ja toiminta	29
7.1.4	Roolijako.....	31
7.1.5	Kommunikointi	32
7.1.6	Motivaatio.....	34
7.1.7	Tanssiaisprojektissa opitut asiat	36
7.1.8	Vastuulliset tehtävät	37
7.1.9	Ohjaajien tuki.....	38

7.1.10	Ihanneprojektin piirteet.....	40
7.2	Ohjaajien haastattelu.....	41
7.2.1	Projektit opiskelijan näkökulmasta	41
7.2.2	Projektit ohjaajan näkökulmasta	42
7.2.3	Tanssiaisprojekti ja ryhmän toiminta.....	43
7.3	Toimeksiantajan haastattelu.....	45
7.3.1	Kommunikointi	45
7.3.2	Projektioppiminen.....	45
7.3.3	Projektin lopputulos.....	46
8	Havainnoinnin tulokset.....	47
8.1	Roolit.....	47
8.2	Yhteistyö ja kommunikointi	48
8.3	Videohavainnointi	49
9	Pohdinta	50
9.1	Tulosten luotettavuus	50
9.2	Keskeiset tulokset ja johtopäätökset	51
9.3	Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset.....	53
	Lähteet	56
	Liitteet	
	Liite 1. Tanssiaisprojektin toimeksianto	59
	Liite 2. Opiskelijoiden haastattelulomake.....	61
	Liite 3. Ohjaajien haastattelulomake	63
	Liite 4. Toimeksiantajan haastattelulomake	64
	Liite 5. Havainnointilomake	65

1 Johdanto

Vuosi 2009 on Porvoon valtiopäivien juhluvuosi, jolloin valtiopäivistä on kulunut 200 vuotta. Tämän johdosta ryhmä HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun matkailualan opiskelijoita sai toimeksiannon (Liite 1) Porvoon kaupungin kulttuuritoimelta. Tehtävänä oli järjestää lasten valtiopäivätanssiaiset yhdessä Porvoon kaupungin kanssa omaa kymmenvuotisjuhlaansa vietäville porvooolaisille lapsille. Tämän työn aiheena on tutkia kyseistä järjestävää opiskelijaryhmää sekä heidän kokemuksiaan projektityöskentelystä ja -oppimisesta. Ajatus tähän opinnäytetyöhön syntyi toisen tämän opinnäytetyön tekijöistä ollessa mukana kyseisessä opiskelijaryhmässä. Aiheen merkityksen opiskelulle voidaan olettaa olevan tärkeä, sillä opinnot HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa perustuvat ongelmalähtöiseen oppimiseen, jossa olennaisena osana ovat erilaiset oppimisprojektit yhdessä käytännön työelämän kanssa.

Tämän työn tutkimusongelmana on selvittää, miten projektityöskentely tukee ammatillista oppimista. Lisäksi ajatuksena on selvittää ryhmän keskinäisiä suhteita ja niiden toimivuuden vaikutusta projektityöskentelyyn. Tutkimusmenetelminä käytetään haastattelua ja havainnointia. Haastatteluiden avulla paneudutaan opiskelijoiden oppimiseen ja kokemuksiin projektityöskentelystä. Havainnoinnilla puolestaan hankitaan tietoa ryhmän keskinäisistä suhteista.

Työn kontekstina käsitellään tutkittavaa opiskelijaryhmää ja sen toimintaympäristöä sekä Porvoon valtiopäiviä ja ryhmän työstämää projektia. Opinnäytetyön teoriaosassa paneudutaan projektioppimisen ja ryhmässä toimimisen teorioihin. Empiirisessä osassa esitellään työssä käytetyt tutkimusmenetelmät ja niiden avulla saadut tulokset esitellään luvuissa seitsemän ja kahdeksan. Luvussa yhdeksän kootaan yhteen tutkimuksen keskeiset tulokset sekä pohditaan tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi kyseisessä luvussa esitetään kehitys- ja jatkotutkimusehdotuksia.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ole antaa täysin kattavaa ja yksiselitteistä kuvaa HAAGA-HELIA ammattikorkeakoululle siitä, millaiseksi opiskelijat projektien parissa työskentelemisen kokevat ja mitä he projekteista oppivat. Ennemminkin työn tarkoituksena on antaa suuntaa siitä, miten projektiopintoja mahdollisesti voisi kehittää opiskelijoille mieluisammiksi ja kokonaisvaltaisimmiksi oppimistapahtumiksi, joista opiskelijat saisivat kaiken mahdollisen hyödyn itselleen.

Tämän työn tekijöiden ennakkokäsitykset projektioppimisesta pohjautuivat pitkälti heidän omiin kokemuksiinsa projektityöskentelystä. Ennakkokäsityksenä työn tekijöillä on, että pro-

jektityöskentelyssä opitaan paljon vuorovaikutustaitoja ja ryhmätyöskentelyä. Työn tekijät ovat myös sitä mieltä, että projektien työelämälähtöisyyttä voisi parantaa.

Projektioppimista on HAAGA-HELIAssa tutkittu aikaisemminkin opinnäytetyön muodossa. Tutkimusongelma on tuolloin ollut lähes sama kuin tässä työssä. Aikaisemman tutkimuksen tulokset perustuvat aineistoon, joka on kerätty projekteista laadituista kansioista sekä opiskelijoiden haastatteluista. Kyseisessä aikaisemmassa tutkimuksessa tutkittiin restonomiopiskelijoiden suhtautumista projektiopiskeluun ja saatujen tulosten pohjalta oli tehty kehitysehdotuksia sekä annettu myös jatkotutkimusehdotus.

2 Projektin tausta

Tutkimuksen kohteena oleva opiskelijaryhmä opiskeli HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa Porvoon yksikön matkailun koulutusohjelmassa kolmatta vuotta. Opiskelijaryhmä järjesti projektinaan lasten valtiopäivätanssiaiset, jotka perustuivat vuonna 1809 Porvoossa järjestettyihin valtiopäiviin ja näiden yhteydessä pidettyihin tanssiaisiin.

2.1 Vuoden 1809 valtiopäivät ja valtiopäivätanssiaiset

Vuosina 1808–1809 käytiin Suomen sota, jonka seurauksena Suomen ja Ruotsin monisatavuotinen valtiollinen yhteys katkesi. Tämän seurauksena Suomi liitettiin Venäjän keisarikuntaan autonomisena suuriruhtinaskuntana. Maaliskuussa 1809 keisari Aleksanteri I määräsi Suomen säädyt kokoontumaan Porvoon valtiopäiville. Keisari Aleksanteri I avasi Porvoon valtiopäivät 28.3.1809. (Eduskunnan kirjasto, 2008.) Avajaispäivän aamuna pidettiin jumalanpalvelus Porvoon tuomiokirkossa, ja illalla järjestettiin tanssiaiset lukiotalon (nykyinen tuomiokapituli) valtiosalissa maamarsalkka R. W. de Geerin toimesta. Keisari saapui juhliin juhluvallaistun kaupungin läpi kuuden hevosen vetämällä vaunuilla. Juhlissa oli läsnä myös maaherran tytär Ulla Möllersvärd, jota keisari tanssitti koko illan. (Valtioneuvoston kanslia, 2008.)

Valtiopäivien päättäjäisiä vietettiin 19.7.1809. Tilaisuudessa säätyjen puhemiehet esittivät kiitospuheensa keisarille sekä siellä luettiin säätyjen vastaukset valtiopäiville annettuihin esityksiin. Kyseisessä tilaisuudessa kuultiin Aleksanteri I:n kuuluisaksi tekemä lause, jossa hän totesi Suomen tulleen korotetuksi kansakuntien joukkoon. (Eduskunnan kirjasto, 2008.) Vuonna 2009 valtiopäivien 200-vuotisjuhlaa vietetään Porvoossa monin tavoin. Edellä mainittujen lasten valtiopäivätanssiaisten lisäksi Porvoon kaupunki järjestää useita tapahtumia. Näitä ovat esimerkiksi erilaiset näyttelyt, seminaarit, konsertit, luentosarjat, taidekasvatusprojektit, teatteriesitykset sekä kaupunkijuhlat. (Porvoon kaupunki, 2008.)

2.2 HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu

HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu on Suomen toiseksi suurin ammattikorkeakoulu. Toimipisteet sijaitsevat Helsingissä, Porvoossa ja Vierumäellä. Opiskelijoita ammattikorkeakoulussa on yhteensä noin 10 000. HAAGA-HELIAN koulutusohjelmia ovat liiketalous, tietotekniikka, hotelli-, ravintola- ja matkailuala, johdon assistenttityö, toimittajakoulutus, liikunta-ala sekä ammatillinen opettajankoulutus. (HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, 2009).

Matkailualan koulutusta järjestetään Porvoossa sekä Helsingissä. Tässä työssä keskitytään Porvoon opiskelijoihin, joiden opiskeluun kuuluu oleellisena osana projektityöskentely. Jokaiseen suuntautumisvaihtoehtoon kuuluu toisena opiskeluvuotena osallistuminen laajaan projektiin. Projektit kuuluvat myös myöhempisiin opintoihin. Projektit tukevat HAAGA-HELIA:n opetussuunnitelmaan sisältyviä osaamiskokonaisuuksia, kuten verkosto-osaamista, organisaatio-osaamista sekä taitoa toimia yhteisöllisesti jakamalla tietoa ja osaamista (HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, 2008).

Lasten valtiopäivätanssiaiset järjestettiin projektiopiskeluna RES4RM042 -opintojakson puitteissa. Kurssin tavoitteena oli saada opiskelijat hahmottamaan ravitsemisyriksen toimintaa, varsinkin asiakaslähtöisen kannattavuuden, tuotannon sekä palvelun näkökulmista tarkasteltuna. Lisätavoitteena oli opastaa opiskelijat toimimaan tiimin jäseninä erilaisissa ravitsemisyriksen tehtävissä. Sisällöllisesti opintojakson teoreettisia aihealueita olivat muun muassa asiakastilojen viihtyvyys ja hygienia, tilaustarjoiluprosessi, juomien hankinta, myynti ja tarjoilu. Ruokatuotantoon liittyen opiskelijat tutustuivat raaka-aineiden tuotetuntemukseen sisältäen ravitsemuksen, hankinnan, varastoinnin, tuotesuunnittelun ja valmistamisen sekä tarjoilun. Kurssikonaisuuteen liittyi vielä kaksi tapahtuman toteutusta, joita olivat juuri lasten valtiopäivätanssiaiset, sekä Haikkoon kuntoilijoille järjestetty juhlaillallinen. (Lampinen & Forsblom, 2008).

2.3 Ryhmän jäsenet ja ohjaustoiminta

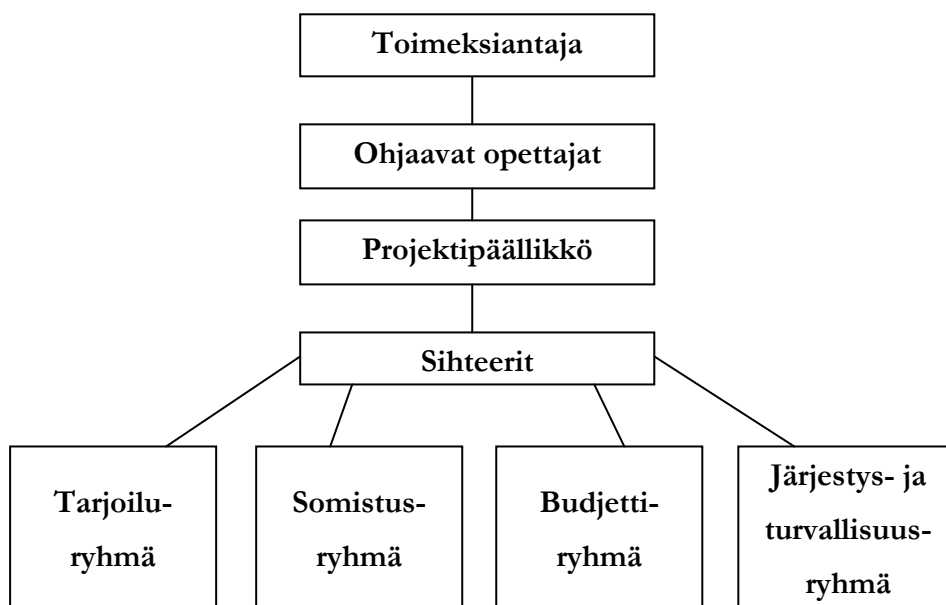
Tutkimuksessa paneudutaan kolmatta vuotta opiskelevaan ryhmään, joka on suuntautunut opinnoissaan majoitus- ja ravitsemisalalle. Ryhmä sai oppimisprojektikseen Porvoon kolmasluokkalaisille koululaisille järjestettävät lasten valtiopäivätanssiaiset tarjoiluiden, käytännönjärjestelyjen sekä juhlatilan somistuksen osalta.

Ryhmä koostui kolmestatoista opiskelijasta, joista enemmistö (84,6 %) oli naisia. Lähes kaikki ryhmän jäsenet olivat olleet mukana toteuttamassa hieman pienemmän osallistujamäärän projektia vuotta aikaisemmin, joten ryhmän jäsenillä oli entuudestaan kokemusta projektien etenemisestä sekä vaativuudesta. Tällä kertaa haasteena oli kuitenkin toisenlainen kohderyhmä sekä tapahtuman järjestäminen koulun ulkopuolella. Kohderyhmänä oli yli 600 kolmasluokkalaista, joten tapahtuma oli osallistujamäärältään varsin vaativa. Tapahtuma-paikkana toimi Porvoon Urheiluhalli, jolloin oman haasteensa toi myös tarjottavien asianmukainen kuljetus ja säilytys.

Projektin aikana ryhmän ohjauksesta vastasi kaksi opettajaa. Heidän tehtävänään oli toimia ryhmän tukena muun muassa erilaisten päätösten tekemisessä sekä esimerkiksi keittiötyöskentelyssä ja yleisissä käytännön järjestelyissä. Ohjaajat olivat ryhmälle entuudestaan tuttuja aikaisemmista opinnoista, mikä varmasti omalta osaltaan helpotti ryhmän toimintaa. Muuta ohjaavaa tukea ryhmä sai opetusravintola Iriksen henkilökunnalta sekä opetuskeittiön varaston vastaavalta henkilöltä. Kolmas ohjaava taho oli projektin toimeksiantaja Porvoon kaupungin kulttuuritoimi. Sitä kautta yhteen ohjaajan rooliin nousi toimeksiantajan edustaja, joka tässä tapauksessa oli kyseisen tapahtuman tuottaja.

3 Lasten valtiopäivätanssiaiset

Lasten valtiopäivätanssiaisten suunnittelussa ryhmä lähti liikkeelle ryhmäjaosta. Ryhmän sisältä valittiin projektille päällikkö sekä sihteeri. Muu ryhmä jaettiin tarvittavien järjestelyjen mukaan neljään pienempään ryhmään, jotka vastasivat omista alueistaan muun ryhmän tukemana. Nämä pienemmät ryhmät olivat tarjoilu-, somistus- ja budjettiryhmä sekä yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaava ryhmä (Kuvio 1). Ryhmäjaon jälkeen laadittiin projektisuunnitelma yhteistoimin siten, että jokainen ryhmän jäsen vastasi hänelle annetuista osa-alueista. Tämän jälkeen palaset hiottiin yhteen kattavaksi projektisuunnitelmaksi. Seuraavaksi pienryhmissä aloitettiin suunnittelu toteutusta varten.



Kuvio 1. Organisaatiokaavio.

Tarjoiluiden (Kuva 1) osalta lähdettiin liikkeelle ajatuksesta päästä hyvin lähelle vuotta 1809 ja valtiopäivien juhlahenkeä. Muistettava oli kuitenkin kohderyhmä, 10-vuotiaat lapset. Suunnittelu aloitettiin hakemalla tietoa tuon ajan raaka-aineista ja ruoista. Ensimmäiset versiot tarjottavista olivat cocktail-lihapullat ja maalaisperunat, aleksanterinleivos sekä pannukakku. Ryhmän yhteisen mietinnän jälkeen makeat tuotteet säilytettiin ennallaan, mutta suolaisia muokattiin siten, että lihapullat säilyivät ja maalaisperunoiden tilalle tuli viinirypäleitä, kermajuustoa, tuorekurkkua ja kirsikkatomaatteja. Lisäksi suolaiseksi vaihtoehdoksi kokeiltiin lehti-taikinanyyttejä, jotka täytettäisiin tuorejuusto-kinkkutahnalla. Myös nämä päätyivät lopulliseen menuun (Kuvio 2).

**Cocktailtikut
Lehtitaikinanyytti**

**Aleksanterinleivos
Pannukakku mansikkahillon kera**

Mehubooli

Kuvio 2. Lastentanssiaisten buffet-pöydän menyy



Kuva 1. Lasten valtiopäivätanssiaisten buffet-pöytä

Somistusta mietittäessä täytyi ottaa huomioon juhlatilan suuruus, jotta pienet yksityiskohdat eivät hukkuisi suureen väkijoukkoon. Somistusryhmä keskittyikin näkyvimpien paikkojen somistamiseen, kuten tarjoilupöytiin, esiintymislavan ympäristöön sekä juhlasalin päädyissä oleviin verhoihin. Yhtenä tärkeimpänä somistuksen kohteena oli sisääntuloaula, jossa kutsuvieraat käittelivät Porvoon kaupunginjohtajaa sekä Porvoon kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa puolisoineen. Värimaailmana somistuksessa käytettiin tummanpunaista, vihreää ja kultaa, jotka kaikki huokuivat arvokkuutta ja loisteliaisuutta.

Yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaavan ryhmän suurimpana huolenaiheena oli vieraiden vaatesäilytyksen järjestäminen ja toteuttaminen siten, että se sujuisi mahdollisimman moitteettomasti. Yli 600 kymmenvuotiaan lapsen vaatteiden sijoittaminen siten, että jokainen juhlan päätteeksi löytäisi omansa, oli haastavaa. Lisäksi ryhmän tehtävänä oli huolehtia paikalle viranomaisen vaatimat järjestyksenvalvojat, laatia pelastussuunnitelma ja järjestää ensiapupiste.

Kutsuvieraat saapuivat 20.3.2009 Porvoon Urheiluhallille porrastetusti. Saapumisen jälkeen heidät ohjattiin vaatesäilytykseen. Sieltä vieraat siirtyivät aulatilán káttelyn kautta juhlasaliin, jossa tanssiaiset avasi Porvoon kaupunginjohtaja. Tämä noin 600 lapsen joukko oli jaettu kolmeen ryhmään, jolloin yksi ryhmä tanssi tätä tilaisuutta varten opeteltuja tansseja, toinen seurasi tansseja katsomosta ja kolmas nautti tarjoilusta. Seuraavaksi ryhmät vaihtoivat paikkaa. Tanssiaisten musiikista vastasi kansanmusiikkiyhtye Lieto. Tilaisuus kesti kokonaisuudessaan kaksi tuntia, ja tässä ajassa jokainen ryhmä sai vuorollaan käydä tanssimassa, seurata tansseja sekä nauttia buffet-pöydän antimista.

4 Projektioppiminen

Puhuttaessa ammattikorkeakoulujen opetuksesta, projektioppimisella viitataan yleensä enemmänkin opetuksen organisointiin kuin oppimisprosessiin. Projekti antaa merkityksen koko oppimiselle, ja sen ominaispiirteitä ovat asiakaslähtöinen suunnittelu ja toiminta. Sen aikana harjoitellaan moniammatillista tiimityötä sekä asiantuntijuuden jakamista, ja se sisältää työelämän kehittämisenäkökulman. Opiskelutoiminnassa työelämälähtöisyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijat asettavat oppimistavoitteensa asiakkaan eli projektin tavoitteiden sisällön perusteella, ja sovittavat ne samalla oman opinto-ohjelmansa sisältöihin. Oppiakseen projektityömenetelmän ja saavuttaakseen projektin tavoitteet, on opiskelijan itse pohdittava mitä ja miten hän oppii projektin antamissa puitteissa. (Vesterinen 2006, 16–17.)

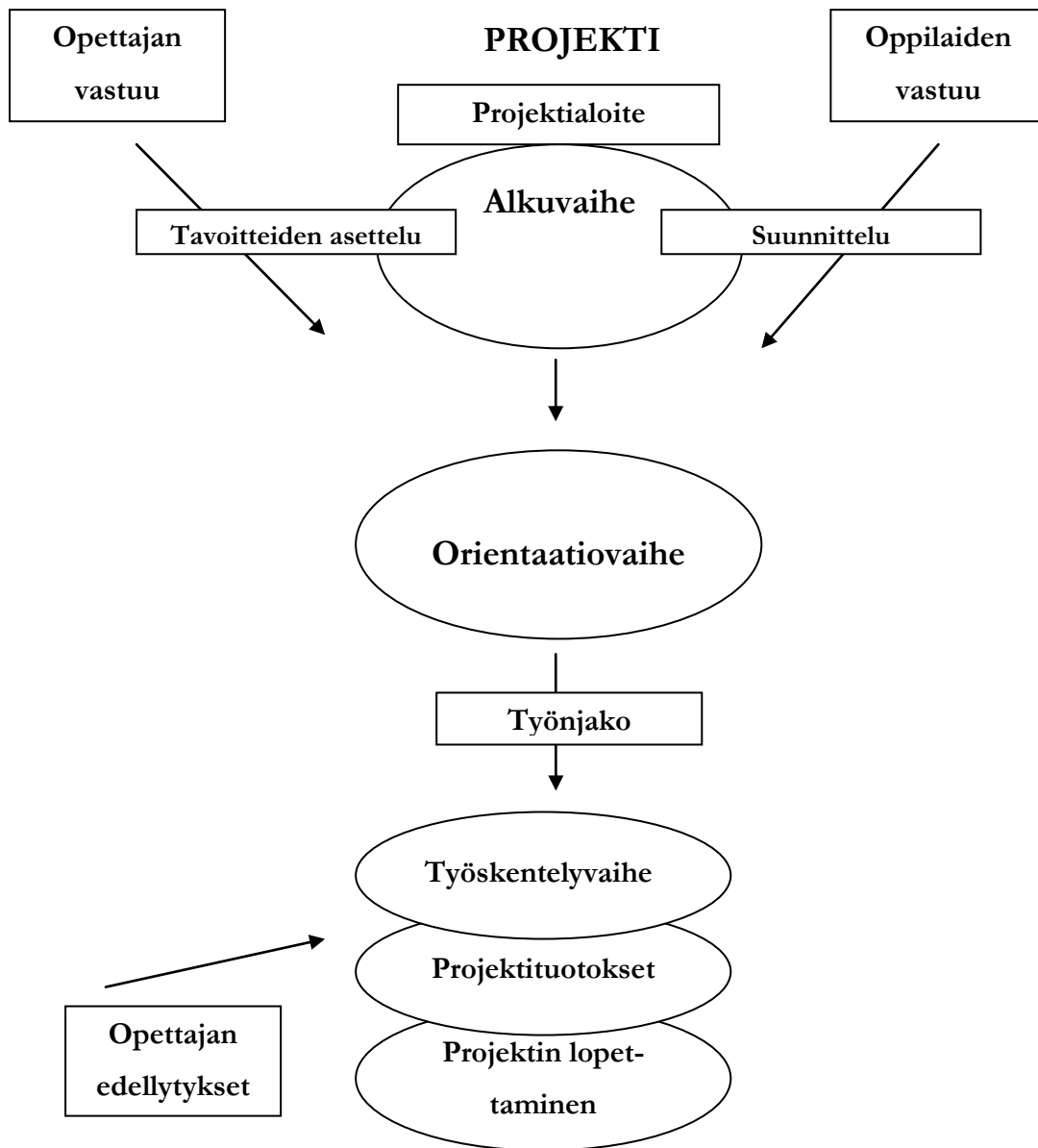
4.1 Projektin määritelmä

Lyhyesti projekti voidaan määritellä joukoksi ihmisiä ja muita resursseja, jotka on tilapäisesti koottu yhteen suorittamaan tiettyä heille annettua tehtävää. Projektilla on myös kiinteä budjetti ja aikataulu. Muita tyypillisiä piirteitä ovat jokin tietty tavoite, etukäteen määritelty päätepiste, loogisesti rajattu kokonaisuus sekä riskit ja epävarmuus. Lisäksi tulee ottaa huomioon se, että projektin onnistuminen edellyttää ryhmätyöskentelyä. Projektien lopputuloksena voi olla hyvinkin erilaisia tuotteita. (Ruuska 2007, 19–20.)

Kuviossa 3 on havainnollistettu projektin eteneminen. Projektin alkuvaiheessa tehdään projektialoite eli ehdotus projektiin ryhtymisestä. Tämän lisäksi tehdään tavoitteenasettelua sekä ennakkosuunnittelua. Näiden järjestys voi kuitenkin vaihdella. Orientaatiovaiheessa perehdytään projektin aihepiiriin, ja tällöin päätös siitä, mihin täsmälleen aiotaan ryhtyä, saattaa vielä olla tekemättä. Tässä vaiheessa esitetään myös kysymyksiä, keskustellaan sekä ideoidaan mahdollista tulevaa projektia. Tällöin tehdään lisäksi päätöksiä siitä, mihin tulisi ensimmäiseksi ryhtyä. Yhteisen opiskelun ja muun jälkeen tehdään lopullinen projektipäätös. (Pehkonen 2001, 64–65.)

Työnjaosta päättävät yleensä opiskelijat itse. Työskentelyvaiheessa on ominaista tavoite- tai tarkoituksellisuussuuntautunut toiminta, sillä päämääränä on aina tietyn lopputuloksen valmistuminen. Työskentelyvaiheessa valmistuvat projektituotokset, jotka voivat joissain tapauksissa olla myös projektin lopputulos. Projektilla on lisäksi aina jonkinlainen päätöstilaisuus. Projektin vaikuttavat lisäksi opettajan ja opiskelijoiden vastuu sekä opettajan edellytykset ohjata projektia. (Pehkonen 2001, 64–67.) Näitä ohjaajan edellytyksiä ovat esimerkiksi organisointitaidot,

taidot ohjata ongelmanratkaisuprosessia sekä kyky ohjata opiskelijoiden työskentelyä oikeaan suuntaan. Ohjaajalta vaaditaan myös omaa kiinnostusta aiheeseen ja sen hyvää hallintaa sekä taito saada opiskelijat kiinnostumaan kyseisestä aiheesta. (Pehkonen 2001, 78.)



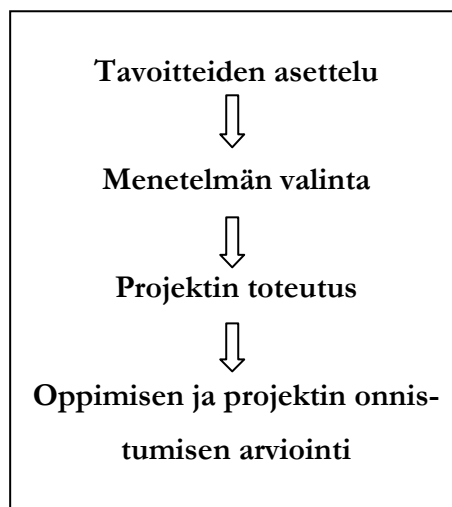
Kuvio 3. Projektin kulku (Pehkonen 2001, 63)

4.2 Projektit opiskelun muotona

Projektioiskelun tuloksena syntyy yleensä jokin konkreettinen tuotos, joka voi olla tutkielma, raportti, näyttely, illalliskutsut ja niin edelleen. Varsinkin koulumaailmassa tuloksena voi olla myös ratkaisuehdotus, tiedollinen kokonaisuus tai kehittämissuunnitelma. (Koppinen & Pollari

1993, 51.) Ammattikorkeakoulut ovat katsoneet tärkeäksi sisällyttää projektityötaitojen oppimista edistäviä opintoja opinto-ohjelmiin tuottaakseen täten opiskelijoille nykyaikaista työelämäosaamista. Tavoitteena on, että opiskelija saa toimia useassa eri tehtävässä, ja näin kehittää työtään. (Vesterinen 2006, 16.)

Projektihallinnan taitoja pidetään ammatillisessa opetuksessa koko ammatillisen osaamisen perustana, jonka päälle rakentuu kaikki muu osaaminen. Onkin toivottavaa, että työelämästä nousevat tarpeet määrittäisivät projektioiskelun lähtökohdan ja sisällön. Projektioiskelu etenee yleensä seuraavasti:



Kuvio 4. Projektioiskelun eteneminen (Vesterinen 2006, 17)

Opiskelijan olisi syytä muotoilla oppimistavoitteet itselle ja yhteiset tavoitteet muun ryhmän kanssa, sekä keinoit näiden saavuttamiseen. Projektioiskeminen onkin aina niin yksittäisen opiskelijan kuin myös koko ryhmän oppimisprosessi. Yleensä projektioiskelun aikana opiskelija tutustuu erilaisiin oppimisstrategioihin, jolloin opiskelija joutuu esimerkiksi yllättävissä tilanteissa aktiivisesti itse hankkimaan tietoa ja soveltamaan sitä. Lisäksi tiivis sidos työyhteisöön on oleellista, kuten myös moniammatillinen ryhmätoiminta ja -oppiminen, vertaisarviointi, tehtävien jako, asiantuntijuuden ja osaamisen jakaminen, sekä sitoutuminen ja luottamus toisiin. Projektioiskelun kuluessa opiskelijan toimintaympäristö laajenee. (Vesterinen 2006, 17–18.)

Ammattikorkeakouluissa projekteilla pyritään pitämään yhteyttä nopeaan yhteiskunnalliseen muutokseen ja täten vastaamaan työelämän erilaisiin haasteisiin. Yleensä ammattikorkeakoulun projekti on jonkinlainen käytännöllisen ongelman kehittämishanke, joten onkin pidettävä mielessä, että projekti on ensisijaisesti osa opiskelijan koulutusta ja oppimistavoite. Ammattikor-

keakouluilta sujuva projektityöskentely vaatiikin joustavaa opetussuunnitelmarakennetta ja opetuksen organisointia. (Vesterinen 2001, 70–72.)

4.3 Projekteissa oppiminen ja PBL

Projektityöskentelyä voi toteuttaa monella tavalla. Eräänä projektiopiskelun alalajina voidaan nähdä ongelmaperustainen oppiminen, jota käytetään myös HAAGA-HELIAssa opetusmetodina. Problem-based learning (PBL) eli ongelmaperustainen oppiminen lähtee ajatuksesta, että oppimisessa integroidaan jatkuvasti teoreettista ja käytännöllistä ainesta. Oppiminen lähtee siis ammatillisesta käytännöstä nousevien ongelmien kautta. PBL:ssa lähtökohtana on tällöin ongelmallinen tilanne, joka kaipaa ratkaisua, eikä ongelma ole aina selkeästi rajattavissa tai ratkaistavissa. Ongelma voi pikemminkin olla luonteeltaan skenaario, ja voi heijastella käytännön kompleksisuutta. Tällaisten ongelmanratkaisumallien tarkoituksena on ollut pikemminkin tuoda vaihtelua kuin uudistaa tavanomaista opetusta. PBL:ssa opetus on organisoitu pienryhmiin, joissa ongelmia käsitellään yhdessä. Varsinaisista luennoista on luovuttu mahdollisimman paljon, jolloin ryhmätyöskentely ja itsenäinen tiedonhankinta korostuvat. Ryhmän työskentelyä ohjaa tutor, ohjaaja. Tutor on ryhmän tukena ja apuna itsenäisessä oppimisessa ja tiedonhankinnassa, mutta ei tarjoa valmista tietoa. (Poikela 1998, 6.)

Perinteinen projektityöskentely antaa opiskelijalle kuitenkin paremmat mahdollisuudet ilmaista omia intressejään, verrattuna esimerkiksi problem-based learning -metodiin. Projektin myötä opiskelijat oppivat uudenlaisen työskentelytavan, joka pohjautuu todellisiin asioihin eikä välttämättä rajaudu ainoastaan johonkin tiettyyn opetettavaan aineeseen. Opiskelijat oppivat yleensä projektin myötä ottamaan vastuuta sekä suunnittelemaan ja työskentelemään itsenäisesti. Aivan kuten työelämässä myös koulutusvaiheessa on hyvä oppia projektityöskentelyä ja siihen liittyvää ryhmänmuodostusta ja roolijakoa. (Egidius 2002, 208, 212.)

Projektiopiskelun opettavaisia piirteitä ovat esimerkiksi:

- elämänläheisyys
- eheys
- omatoimisuus
- yhteistoiminnallisuus.

Kuvio 5. Projektiopiskelun opettavaiset piirteet (Koppinen & Pollari 1993, 51)

Elämänläheisyys projekteissa tulee näkyviin siinä, että oppimisen lähtökohta on oppijan omista kokemuksista tai opittua voi soveltaa omaan ympäröivään todellisuuteen. Projektista saadaan ehyt, kun joskus jopa oppiaineiden rajat ylittävänä kokonaisuutena tutkitaan ja jäsennetään ympäröivää todellisuutta eri tieteenalojen ja tietorakenteiden näkökulmasta. Kun projektin oppijat ohjautuvat hahmottamaan kokonaiskuvaa opittavista asioista itse, kokemuksellisesti ja vastuullisesti, lisää tämä projektin kautta opittavaa omatoimisuutta. Yhteistoiminnallisuutta opitaan, kun tutkittavaa ilmiötä työestetään vastuullisesti yhdessä, jolloin saadaan myös monipuolisempi ja rikkaampi kokonaiskuva. (Koppinen & Pollari 1993, 51.)

Vesterisen (2001, 54–55) mukaan oppija tarvitsee projektioppimiseen kuutta eri tekijää, jotka ovat metakognitiiviset taidot, reflektointikyky, sitoutuminen, motivaatio, itseohjautuvuus sekä kyky työskennellä moniammatillisessa tiimissä. Metakognitiivisilla taidoilla tarkoitetaan tietoa kognitiosta sekä taitoa säädellä sitä. Tiedoilla tarkoitetaan yksilön omaa tietoista käsitystä itsestään oppijana. Taito säädellä metakognitiivisia valmiuksia sisältää oppijan tiedot erilaisista menettelytavoista sekä kyseisten taitojen hallitsemisen tarkoituksenmukaisella tavalla. Kehittyneet metakognitiiviset taidot auttavat tavoitteiden asettamisessa, strategioiden valinnassa ja oman oppimisen arvioinnissa. Metakognitiota kehitetään yleensä itsearvioinnin avulla.

Reflektio liittyy monesti kaikkiin oppimisen vaiheisiin. Sen avulla peilataan omaa oppimista ja edistymistä. Tämän prosessin voi jakaa kolmeen vaiheeseen, jossa ensimmäisessä vaiheessa opiskelija pohtii edessä olevan projektitehtävän asettamia vaatimuksia ja näiden pohjalta miettii oppimistavoitteitaan. Reflektion toinen vaihe sisältää itse oppimistapahtuman. Tällöin uusia havaintoja ja kokemuksia tulee paljon ja nopeaan tahtiin, jolloin niiden analyttinen tarkastelu samanaikaisesti voi olla hankalaa. Ongelmaan auttavat esimerkiksi oppimispäiväkirjat, joihin voi kirjoittaa omia tuntemuksiaan ja kokemuksiaan. Kolmas vaihe tulee aktuaalisen tilanteen jälkeen, jolloin tilannetta pohditaan syntyneiden kokemusten perusteella. (Vesterinen 2001, 56.)

Projektiin sitoutuminen on ensiarvoisen tärkeää projektin onnistumisen kannalta ja se koskee kaikkia projektiin kuuluvia ihmisiä, myös sidosryhmiä. Projektiin pitäisi sitouttaa projektiryhmän lisäksi projektipäällikkö, toimeen panevan organisaation johto sekä käyttäjät. Näin varmistetaan, että projektiin käytetään kaikki tarvittavat resurssit ja informaatio. Huono sitoutuminen vaikuttaa aikatauluihin, työn laatuun, informaation puuttumiseen sekä päämäärien epävarmuuteen. Sitoutumiseen liittyy myös motivaatio, sillä motivoitunut opiskelija sitoutuu projektityöskentelyyn helpommin ja täten oppii paremmin. (Vesterinen 2001, 57.)

Motivaatio jaetaan yleensä sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäinen motivaatio liittyy toimintoihin, joihin opiskelija ryhtyy toiminnan itsensä vuoksi. Ulkoisessa motivaatiossa opiskelija ryhtyy toimintaan saavuttaakseen parempia tuloksia kuin muut, saavuttaakseen jonkin ulkoisen palkkion tai välttyäkseen negatiiviselta seuraamukselta. Motivaatioon liittyy yksilölliset tekijät kuten erilaiset orientaatiot oppimiseen, yksilölliset suoriutumistarpeet, oppimis- ja suoritus-tavoitteet sekä epäonnistumisesta aiheutuvat pelot. Muita motivaatioon liittyviä seikkoja ovat minäkäsitys, omanarvontunto sekä tehokkuususkomukset. (Vesterinen 2001, 57.)

Itseohjautuvuus on prosessi, jossa opiskelija ottaa vastuun oppimisestaan joko yksin tai yhdessä toisten kanssa. Itseohjautuvuus vaikuttaa opiskelijan työskentelyn säännöllisyyteen, oman aikataulun tekemiseen, tavoitteiden saavuttamiseen ja henkiseen prosessointiin. Tähän prosessiin kuuluu olennaisesti myös omien oppimistarpeiden pohdintaa sekä itselle tai tiimille asetettävien oppimistavoitteiden muotoilua. Itseohjattu oppiminen ei suinkaan tarkoita oppimista yksin. Parhaiten oppiminen tapahtuu erilaisten avustajien kanssa yhteistyössä, esimerkiksi tutoreiden tai opettajien avulla. Itseohjautuvuuden lisäksi projektioppimiseen kuuluu kyky toimia moniammatillisessa tiimissä. Yhteistyöosaaminen onkin yksi osaamisen alue tulevaisuuden työntekijöillä, ja sen takia sitä kannattaa painottaa jo koulutusvaiheessa. Tiimityöskentely on suurelta osin oppimista, ja sen synergia perustuu perusdiskursseihin, dialogiin ja keskusteluihin. Tiimityöskentelylle on ominaista keskinäinen riippuvuus, joka tarkoittaa sitä, että kaikki tiimin jäsenet tarvitsevat toisiaan. Ominaista on myös vuorovaikutteinen viestintä, jonka avulla projektitehtävää kehitellään yhdessä ideoiden. Tärkeää tiimityössä on lisäksi yksilöllinen vastuu eli kaikki jäsenet ovat vastuussa omasta oppimisestaan. Projektityöskentelyn kuluessa kehitetään myös sosiaalisia tiimitaitoja, ja toiminnan yhteisen pohtimisen avulla arvioidaan ja kehitetään ryhmän toimintaa. (Vesterinen 2001, 58–60.)

4.4 Projektien ohjaaminen

Projektin johtajan kannalta projektityöskentely edellyttää sekä ihmistuntemusta että ihmis- ja asiakeskeistä johtamistapaa. Projektin edetessä ohjaajalla on useita eri rooleja ja useita tehtäviä, joita ovat esimerkiksi uuteen työtapaan perehdyttäminen, ongelmankartoituskeskustelun johtaminen, työtoveruus, auttaminen vaikeuksien ilmetessä, asiantuntemuksen antaminen tarvittaessa sekä mahdollisesti arviointiin osallistuminen. (Koppinen & Pollari 1993, 52–53.)

Projektimuotoisessa opiskelussa ohjaajan roolin muutos auktoriteetista oppimisen tukijaksi on oleellista. Projektiryhmässä ohjaaja on yleensä ryhmän tasa-arvoinen jäsen, ja näin onkin yleensä helpompi välttää liiallisen auktoriteettiaseman korostumista. Ohjaaja toimii siis yleensä op-

pimisen resurssina sekä ammatillisena konsulttina. Projekteissa on oleellista saada vähennettyä opiskelijoiden riippuvuussuhdetta ohjaajasta ja samalla on tärkeää saada opiskelijat hyödyntämään toistensa kokemuksia, sekä solmimaan vastavuoroisia oppimissuhteita. Ohjaamisen tulisi tukea myös oppimistavoitteiden määrittelyä sekä kannustaa aktiiviseen ongelmien asetteluun ja ratkaisemiseen. Vaikka projektiohjaamisessa on kyse yksilöllisestä ohjauksesta, ohjaus koskee yhtä paljon koko ryhmän ohjaamista, sillä oleellinen osa projektioppimisprosessia on tiimeissä työskentely. (Vesterinen 2001, 62–63.)

Jotta oppimisprosessi olisi opiskelijalle mahdollisimman hyödyllinen, ei ohjaaja voi tarjota valmiita vastauksia, vaan hänen on ohjattava opiskelija ottamaan asioista selvää itsenäisesti. Tässä vaiheessa ohjaajan tulisi auttaa opiskelijaa asiantuntemuksellaan kriittisten opiskelutavoitteiden asettamisessa. Kun ohjaaja toimii vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa, hän tutustuu opiskelijoihin yksilöinä ja voi täten myös huolehtia, että opiskelija saavuttaa kykyjensä mukaisen tuloksen. (Vesterinen 2001, 65)

Ohjaaja voi edesauttaa oppijan omaa ajattelua tutkivien eli edellä mainittujen metakognitioiden, kehittymistä pohtivaan suuntaan esimerkiksi tukemalla häntä löytämään oman oppimistyylinsä sekä luomalla onnistuneet oppimisen puitteet. Ohjaukseen vaikuttavat myös ohjaajan persoonaan liittyvät tekijät. Tällaiset dynaamiset laatutekijät muodostuvat yleensä ohjaajan ammatilliseen sitoutumiseen liittyvistä ominaisuuksista vuorovaikutuksessa. Tärkeitä persoonaan liittyviä tekijöitä ovat esimerkiksi ohjaajan kyky kuulla ja havaita, kyky ottaa opiskelijan tunteet vakavasti sekä positiivinen suhtautumistapa. (Ojanen 2001, 30, 141.)

Tämän työn puitteissa tehdyissä opiskelijoiden haastatteluissa kysyttiin myös projektin ohjaamiseen liittyviä kysymyksiä. Kysymykset liittyivät esimerkiksi ohjauksen tarpeeseen sekä muiden ohjaavien tahojen hyödyllisyyteen. Tanssiaisprojektin ohjaajia haastateltiin myös tämän työn aikana. Näiden haastatteluiden tulokset esitellään luvussa kahdeksan.

5 Ryhmässä toimiminen

Yksilöiden toimiessa yhdessä muiden kanssa, muodostuu ryhmä. Ryhmän toiminta puolestaan syntyy, kun ryhmän jäsenet toimivat yhdessä, kukin omalla tavallaan, yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. (Jauhiainen & Eskola 1994, 14.) Tutkimuksen kohteena olevaa projektiryhmää voisi verrata työyhteisöön, sillä heidän työstämänsä projekti voisi yhtä hyvin olla jonkun työyhteisön tehtävänä.

5.1 Vuorovaikutus

Vuorovaikutus on aktiivinen ja tilanneriippuvainen tulkintaprosessi, joka muodostuu osallistujien vuorovaikutusteoista. Vuorovaikutus on ryhmässä tapahtuvan tekemisen kenttä, jolloin kaikki ryhmän sisällä tapahtuva ilmenee vuorovaikutuksessa. Toiminnan tarkoitus yhdistää ryhmään kuuluvia ihmisiä ja vaatii heitä miettimään sitä, millä keinoin heidän pyrkimyksensä on toteutettavissa. Ryhmän onnistunut vuorovaikutus edellyttää, että ohjaaja ottaa kaikki osallistujat mukaan tavoitteiden määrittelyyn ja tulosten arviointiin. Näin tehdessään ohjaaja luo vuorovaikutusta ryhmään ja saa samalla mahdollisimman monen jäsenen mielipiteet ja ideat ryhmän yhteiseen käyttöön. (Jauhiainen & Eskola 1994, 69–70.)

Ryhmän vuorovaikutus muodostuu osallistujien vuorovaikutusteoista. Vuorovaikutusteot voivat olla sanallisia ilmaisuja, vaitioloa, eleitä, ilmeitä, liikkeitä, tekoja tai ruumiillisia reaktioita. Usein hiljaisuus ja vetäytyminen aktiivisesta ryhmän toiminnasta koetaan syrjäytyneisyydeksi ja epäaktiiviseksi toiminnaksi, mutta ne voivat yhtä hyvin olla vaikuttavia tekoja siinä missä puhuminenkin. Tähän voidaankin todeta, että suuri osa kaikesta ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta on sanatonta ja tapahtuu muun muassa eleillä tai ilmeillä. (Jauhiainen & Eskola 1994, 71.)

Keskusteleminen on olennainen osa vuorovaikutusta. Se voi tarkoittaa vapaamuotoista arki-keskustelua, kuten kuulumisten kertomista ja monenlaista jutustelua ihmisten kohdatessa toisensa. Keskustelemisen koetaan olevan merkki siitä, että toinen huomioidaan. Huomionosoituksella on oma keskeinen roolinsa yhteisön ilmapiirin syntymisessä. Usein huomionosoituksiksi riittää pelkkä pään nyökäytys, katse, hymy tai pieni kosketus. Usein onkin niin, että juuri ilmeet ja eleet niin kutsuttuna oheisviestintänä ovat signaaleja hyvästä suhteesta toiseen ihmiseen. (Hakanen & Puro 2000, 24.)

Hiljaisuus on varmasti sellainen vuorovaikutuksen elementti, joka on jäänyt vähimmälle huomiolle. Hiljaisuus vuorovaikutuksessa tarkoittaa tilannetta, jolloin näkyvää kommunikointia ei tapahdu toisia ihmisiä kohtaan. Tästä huolimatta hiljaisuudella on mahdollista viestiä monenlaista ja viestin vastaanottaja voikin kokea kyseisen hiljaisuuden hyvin voimakkaana mielipiteenä keskustelutilanteeseen. Hiljaisuus kuitenkin koetaan usein lähes yhtä ongelmallisena asiana ryhmän vuorovaikutuksessa kuin jonkun ryhmän jäsenen tarpeettoman hallitseva käyttäytyminen. Hiljaisuus ei liity ainoastaan siihen, että toiset ihmiset ovat toisia hiljaisempia. Se liittyy yhtä lailla ryhmän toiminnan vaiheisiin ja siihen, mitä ryhmässä milloinkin tapahtuu. (Hakanen & Puro 2000, 31–32.)

5.2 Ryhmän suhteet

Se, miten ryhmän jäsenet suhtautuvat toisiinsa, vaikuttaa heidän suhtautumiseensa yhteiseen toimintaan sekä siihen liittyviin olennaisiin kysymyksiin. Onnistunut toimiminen ryhmässä edellyttää, että ryhmän jäsenet pystyvät sovussa ratkaisemaan tavoitteen vaatiman työnjaon. Tämän lisäksi tulee pystyä sopimaan yhteisistä säännöistä ja vallankäytöstä sekä on otettava kantaa muun muassa roolijakoon, kommunikaatioon ja ryhmän välisiin tunnesuhteisiin. Ryhmään kuuluvat jäsenet eivät aina ole riittävän tietoisia keskinäisistä suhteistaan, niiden laadusta ja siitä, mikä heidän oma asemansa niissä on. Tämän vuoksi ryhmän sisäinen kommunikaatio nouseekin suureen rooliin ryhmän toimimisen kannalta. (Jauhiainen & Eskola 1994, 115–116.)

Ammatillinen	Epäammattillinen
- työ- ja ihmissuhteet erillään	- työ- ja ihmissuhteet sotkeutuvat
- ristiriidat ammatillisia	- ristiriidat ihmisten välisiä
- vuorovaikutus avointa ja asiallista	- vuorovaikutus klikkiintynyttä ja tunnevaltaista
- keskinäinen luottamus ja arvostus	- keskinäinen epäluottamus ja arvostuksen puute
- hyödynnetään ihmisten erilaisuutta, kokemusta ja luovuutta	- hukataan ihmisten erilaisuus, kokemus ja luovuus

Kuvio 6. Ammatillinen ja epäammattillinen työyhteisö (Järvinen 2008, 82.)

Ryhmätoiminnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että toiminta on ammatillista. Toiminnan ammatillisuus ei kuitenkaan aina ole helppoa ja kuviosta 4 nähdäänkin, mitkä asiat vaikuttavat ammatilliseen käyttäytymiseen ja asenteeseen. Jokaisen ryhmän jäsenen olisikin syytä miettiä henkilökohtaisesti, mitä ammatillinen käytös tarkoittaa. Sen lisäksi asiasta on tärkeä keskustella yhdessä muun ryhmän kanssa. (Järvinen 2008, 81–82.)

5.2.1 Roolit

Roolit muodostuvat ihmisten toisiinsa kohdistamista odotuksista, joiden noudattamista arvostetaan ja joista poikkeamista väheksytään. Roolien muotoutumiseen vaikuttaa olennaisesti työnjako ryhmän sisällä. Puolestaan se, miten roolit jakautuvat, riippuu ryhmän jäsenten henkilökohtaisista ominaisuuksista ja vahvuuksista. Roolien jakautumiseen vaikuttaa myös esimerkiksi se, että jos jäsen on tavallisesti pidetty ja hyvin ihmisten kanssa toimeen tuleva, niin hän saa yleisen tunnelman hoitajan ja viestien välittäjän roolin. (Jauhiainen & Eskola 1994, 118–119.)

Roolit voidaan vakiinnuttaa kommunikaation avulla ja niiden huonosti toimiessa niitä voidaan muuttaa yhteisen päätöksen ja keskustelun seurauksena. Roolien muuttaminen ei aina kuitenkaan ole helppoa, sillä ryhmän sisäiset suhteet voivat estää tiettyjen asioiden tapahtumisen sekä aiheuttaa erimielisyyksiä roolin uudelleen jakamisesta ja vastuualueiden muuttumisesta. (Jauhiainen & Eskola 1994, 119.)

Tietyn roolin saaminen ryhmässä voi olla hyvä asia, sillä se saattaa esimerkiksi antaa tietynlaisen turvallisuuden tunteen. Toisaalta roolin vaihtaminen myöhemmin saattaa olla vaikeaa. Tiedetyt roolityypit löytyvät melkein jokaisesta ryhmästä. Seuraavassa muutama esimerkki rooleista. Dominoiva henkilötyyppi haluaa usein asenteellaan korostaa statustaan ja paremmuuttaan ryhmässä. Aseman korostaminen tapahtuu esimerkiksi vaatimalla huomiota kommunikaatiotilanteissa sekä ajamalla aina tahtonsa läpi päätettävissä asioissa ottamatta huomioon muiden mielipiteitä. Tällainen käyttäytyminen voi johtua epävarmuudesta omaa asemaa kohtaan, mutta voi myös olla osoitus pikemminkin itseluottamuksesta eikä aggressiivisuudesta. (Lööv 2003, 126–127.)

Ryhmästä löytyy yleensä myös hiljainen tyyppi. Hiljaisuus voidaan tulkita epävarmuutena tai pelkona, mutta toisaalta se voidaan nähdä myös järkevänä varovaisuutena. Muut ryhmän jäsenet voivat kokea hiljaisen tyyppin joskus jopa hieman uhkaavana, sillä vaikenemisesta voidaan tulkita omia pelkoja ja toiveita. Usein hiljaiset ryhmänjäsenet yrittävät saada äänensä kuuluviin,

mutta jäädessään ilman muiden jäsenten huomiota, he tyytyvät asemaansa. Hiljaisen tyyppin vastakohtana taas nähdään ryhmän viihdyttäjä, humoristi. Humoristi on henkilö, joka kääntää hankalat tilanteet huumoriksi keksimällä asiasta hauskan jutun. Humoristi voi saada ryhmän jättämään jonkin ongelmatilanteen hetkeksi syrjään ja pitämään tarpeellisen mietintätauon. Tästäkin voi tulla ongelma, mikäli jokaiseen ongelmaan ja uhkaavaan tilanteeseen reagoidaan huumorilla. Humoristin rooli on esimerkiksi tapa välttää konflikteja, aggressioita sekä kritiikkiä. Syy siihen, että ryhmään usein kehittyy humoristin rooli, voidaan nähdä tarpeena saada ryhmään henkilö, joka vie huomion pois hankalista tilanteista. Usein humoristi kuitenkin haluaa vaihtaa rooliaan, jolloin hän usein kaipaa muun ryhmän apua. (Löow 2003, 127.)

Pelätyn rooli ryhmässä on aggressiivinen tyyppi. Aggressiivisuus on luonnollinen tunne tuntiessamme itsemme pettyneiksi, mutta olemme myös oppineet olemaan näyttämättä sitä suoraan. Monissa ryhmissä katsotaan parhaaksi olla näyttämättä aggressioita, mutta myös vaikeaminen saattaa olla aggressiivista. Joskus hiljainen aggressiivisuus voi myös olla vaikeampaa käsitellä kuin avoin aggressiivisuus. (Löow 2003, 127.)

5.2.2 Valtasuhteet

Valta on yksi vaikuttamismahdollisuuksista, ja siihen kuuluu kyky tai vähintäänkin mahdollisuus saada toiset toimimaan halutulla tavalla. Ryhmä valitsee päälliköksen henkilön, joka pystyy vaikuttamaan ryhmään jatkuvimmin ja pitkään sekä pystyy näin ollen luomaan itseensä kohdistuvia päällikön rooliodotuksia. Aina päällikön valitseminen ei kuitenkaan mene ryhmän mielipiteiden ja ehdotusten mukaan, vaan toisinaan joudutaan tilanteeseen, jossa kysytään, kuka haluaa olla päällikkö ja ensimmäisenä halukkuutensa ilmaissut tulee valituksi. (Jauhiainen & Eskola 1994, 123.)

Mikäli ryhmän sisällä ilmenee valtataistelua, lukitsee se kommunikaatiota ja samalla kärjistää ryhmän välisiä suhteita sekä heikentää yhteistä ilmapiiriä. Voidaan siis sanoa, että mitä avoimempi ja suvaitsevampi ilmapiiri ryhmässä vallitsee, sitä vähemmän on tarvetta ja mahdollisuuksia valtataisteluihin. (Jauhiainen & Eskola 1994, 125.)

5.2.3 Kommunikaatio

Kommunikaatio ilmaisee, miten ryhmässä on pystytty ratkaisemaan vuorovaikutuksen ja toiminnan vaatiman yhteydenpidon ongelmat. Yhteyden tärkeys korostuu erityisesti ryhmän sisäisessä vuorovaikutuksessa. Kommunikaatio tuo myös ilmi ryhmän viestintälinjat, sen kuka vies-

tii kenellekin tai kuka ymmärtää ja ketä. Mikäli kommunikaatio ryhmässä jostain syystä estyy, ryhmän jäsenten tulee pysäyttää toimintansa ja pohtia syitä kommunikaation heikkouteen ja epäonnistumiseen. Kommunikaation estymisestä voi seurata virheellisiä tulkintoja ja niiden kasautuessa estävät ne ryhmän vuorovaikutuksen ja heikentävät yleistä viihtyvyyttä. (Jauhiainen & Eskola 1994, 126.)

Kommunikaatioon ja ryhmän välisiin kommunikaatiosuhteisiin voidaan vaikuttaa kohtalaisen helposti. Se, miten ryhmän jäsenet ovat sijoittuneet tilaan, jossa he toimivat, on yksi keino säädellä kommunikaatioita. Keskustelu sujuu luontevimmin, kun osapuolet näkevät toistensa kasvot. Samalla sanaton viestintä pääsee oikeuksiinsa. Eräs keskeinen keino on vaikuttaminen esimerkiksi tunnesuhteisiin, jolloin muun muassa turvallisuuden tunne, demokraattinen päättävältä ja tehtävänjaon tarkentaminen edesauttavat hyvää kommunikaatiota (Jauhiainen & Eskola 1994, 127–128.)

6 Haastattelu ja havainnointi tutkimusmenetelminä

Tutkimusmenetelminä tässä työssä käytettiin puolistrukturoitua ryhmähaastattelua sekä havainnointia ilman varsinaista osallistumista ja osallistuvaa havainnointia. Haastattelujen avulla pyrittiin selvittämään syvemmin sitä, miten hyödyllisiksi opiskelijat kokevat projektityöskentelyn osana ammatillisia opintoja sekä heidän mielipiteitään ryhmän toiminnasta, vuorovaikutuksesta ja rooleista. Havainnoinnissa puolestaan keskityttiin lähinnä ryhmän keskinäiseen kommunikointiin ja toimintaan.

6.1 Haastattelu

Haastattelua pidetään havainnoinnin ohella eräänlaisena perusmenetelmänä, joka soveltuu moneen tilanteeseen. Tutkimusmenetelmänä se on hyvä tapa hankkia tietoa, mutta on kuitenkin melko työläs metodi. Yleisesti haastattelut voidaan jakaa strukturoituihin, puolistrukturoituihin sekä avoimiin haastatteluihin. Puolistrukturoitua haastattelua, jota nimitetään myös teemahaastatteluksi, käytetään yleensä tilanteissa, joissa tutkitaan intiimejä tai arkoja asioita, tai heikosti tiedostettuja asioita, kuten arvoituksia ja ihanteita. Puolistrukturoidussa haastattelussa ei ole ennalta määrätty kysymysten esittämisjärjestystä tai muotoa, vaan huomio kohdistuu valmiiksi valittuihin teemoihin. (Metsämuuronen 2008, 39–41.)

Haastattelut voidaan jakaa esimerkiksi yksilö- ja ryhmähaastatteluihin, joista jälkimmäistä käytettiin tässä tutkimuksessa. Ryhmähaastattelua pidetään keskusteluna, jonka tavoite on melko vapaamuotoinen. Osanottajat kommentoivat asioita verraten spontaanisti, tekevät huomioita, ja haastattelijä puhuu useille haastateltaville yhtä aikaa. Ryhmähaastattelu sopii hyvin esimerkiksi tutkittaessa pienoiskulttuurien merkitysrakenteita tai haastateltavien sosiaalista ympäristöä. Ryhmähaastattelun avulla voidaan saada nopeasti tietoa usealta haastateltavalta samanaikaisesti. Ryhmähaastattelu on myös hyvä menetelmä silloin, kun haastateltavat ihmiset ovat arkoja tai ujoja. Haittoina voidaan nähdä esimerkiksi ryhmädynamiikka ja valtahierarkia, jotka molemmat vaikuttavat siihen, kuka ryhmässä puhuu, ja mitä haastattelussa sanotaan. Toisinaan ryhmähaastattelussa on mukana kaksi haastattelijaa, jolloin tilanteen ohjailu on helpompaa. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 61, 63.)

6.2 Haastatteluiden suunnittelu

Puolistrukturoitu haastattelutapa sopi tähän kyseiseen työhön hyvin, sillä tällöin haastateltavat saivat vapaasti kertoa kokemuksistaan projektissa, mutta kuitenkin niin, että ennalta mietityt teemat tulivat haastattelun aikana esille. Myös haastattelupaikkaa piti miettiä tarkoin. Haastattelupaikkaa ei kannata valita liian muodollisesta tai virallisesta tilasta, jossa haastateltava ei tunne oloaan luontevaksi, vaan tilan tulisi olla mahdollisimman neutraali. (Aaltola & Valli 2007, 28–29.) Haastattelut päätettiin toteuttaa POMO-talon kirjaston viereisessä projektityöluokassa.

Myös haastattelijan ja haastateltavan rooleja tulee miettiä. Haastattelutilanne on sosiaalisesti määrätyn tilanne, johon sisältyvien roolien soveliaasta käyttäytymisestä on sekä haastateltavalla että haastattelijalla ennakkokäsitys, eikä se ole suinkaan aina samanlainen. Haastatteluun saattavat vaikuttaa esimerkiksi henkilökohtaiset kemiaat, ikäero sekä sukupuoli. (Aaltola & Valli 2007, 31.) Tämän kyseisen työn yhteydessä tehdyt haastattelut poikkesivat hieman normaalista, sillä kaikki haastateltavat olivat haastattelijoille joko ystäviä tai tuttuja. Tämä seikka karsi hieman tilanteen virallisuutta ja luultavasti myös haastateltavien jännittämistä. Haastattelut päätettiin toteuttaa ryhmähaastatteluina, mikä käytännössä tarkoitti parihaastattelua. Tähän päätettiin, koska haastateltavia oli useita ja parihaastattelut säästäisivät aikaa. Parit haastatteluihin valittiin arpomalla, sillä sen koettiin olevan oikeudenmukainen tapa.

Haastattelukysymyksiä (Liite 2) suunniteltaessa lähdettiin liikkeelle teoreettisesta viitekehityksestä ja kysymykset pyrittiin nostamaan siitä. Kysymysten laadinnassa käytiin läpi kolme eri vaihetta, joista ensimmäisessä tehtiin raakaversio kysymyksistä ja niillä kysymyksillä tehtiin ensimmäinen koehaastattelu. Koehaastattelut ovat tärkeä osa haastatteluprosessia, sillä niiden ansiosta tulee pohdittua sellaisia yksinkertaisia käytännön asioita, joita väistämättä tulee esiin haastattelutilanteissa. Tällaisia ovat esimerkiksi nauhurin käyttö sekä haastatteluun kuluva aika. (Eskola & Suoranta 1998, 89–90.) Koehaastattelun jälkeen kysymyksiä muokattiin todella paljon ja niiden määrää kasvatettiin sekä kysymyksiä syvennettiin entisestään, jotta haastatteluista saataisiin mahdollisimman paljon tutkimuksen kannalta oleellista tietoa. Tämän jälkeen kysymyksistä keskusteltiin ohjaajan kanssa, minkä jälkeen vielä pienillä muutoksilla tehtiin toinen koehaastattelu. Ennen varsinaisia haastatteluja tehtiin vielä muutama muutos lopulliseen haastattelulomakkeeseen.

6.3 Havainnointi

Havainnoinnista on kyse silloin, kun tutkija tarkkailee enemmän tai vähemmän objektiivisesti tutkimuksen kohdetta ja tekee muistiinpanoja tai kenttäraporttia havainnoinnin aikana. Havainnointi on yleensä jaettu viiteen eriasteiseen osallistumiseen, jotka ovat

1. havainnointi ilman varsinaista osallistumista
2. havainnoija osallistujana
3. osallistuja havainnoijana
4. täydellinen osallistuja
5. piilohavainnointi. (Metsämuuronen 2008, 42–43.)

Tässä työssä käytettiin kahta edellä olevista osallistumisen muodoista. Toinen työn tekijöistä havainnoi ilman varsinaista osallistumista ja toinen oli osallistuja havainnoijana. Tarkemmin sanottuna osallistuva havainnointi tarkoittaa, että tutkimuskohteen toimintaan osallistutaan tutkimuskohteen ehdoilla ja yhdessä sen jäsenten kanssa ennalta sovitun ajanjakson ajan. (Vilkkä 2006, 44.) Havainnointi ilman varsinaista osallistumista, eli tarkkaileva havainnointi, on kohteen ulkopuolista havainnointia. Tutkija ei osallistu tutkimuskohteensa toimintaan, vaan toimii ulkopuolisena tarkkailijana. (Metsämuuronen 2008, 43.)

Havainnoija tekee havainnoinnin aikana muistiinpanoja, jotka ovat mahdollisimman tarkkoja, puolueettomia ja täsmällisiä kuvauksia siitä, mitä on havainnoitu. Havainnoinnin alkuvaiheissa havainnoija yleensä lähestyy tilannetta laaja-alaisesti ilman ennalta mietittyjä teemoja tai aiheita. Näin havainnoija pystyy havaitsemaan toistuvat teemat havainnoitavan ryhmän jäsenten käytöksessä sekä suhteissa. Kun teemat on identifioitu, voidaan havainnoinnin myöhemmissä vaiheissa keskittyä tutkimaan ja selvittämään näitä kyseisiä teemoja. (Marshall & Rossman 2006, 98–99.)

6.4 Osallistuva havainnointi ja videohavainnointi

Osallistuvalla havainnoinnilla tarkoitetaan tapaa kerätä aineistoa, jossa tutkimusta tekevä tutkija on jollain tapaa osallisena tutkimansa yhteisön toiminnassa. Tutkijan rooli kyseisessä yhteisössä voi olla useanlainen. Joskus tutkija voi osallistua toimivana yksilönä, aivan kuten yhteisön muutkin jäsenet, kun taas toisinaan hän voi olla ulkopuolella tekemässä havaintoja. (Eskola & Suoranta 1998, 99–100.)

Havainnoinnin suunnittelu etukäteen helpottaa huomattavasti havaintojen tekemistä, sillä silloin tutkija tietää, mitä asioita hänen tulee tarkkailla ja mistä hänen tulee tehdä muistiinpanoja. Havainnoinnin aiheet nousevat usein asetetusta tutkimusongelmasta, joka tässä työssä havainnoinnin osalta keskittyy ryhmän rooleihin ja kommunikointiin. Osallistuva havainnointi edellyttää ensisijaisesti sitä, että tutkija pääsee mukaan tutkittavaan yhteisöön. Tätä ajatellen osallistuva havainnointi on erinomainen lähtökohta, koska havainnoija on valmiiksi mukana yhteisössä ja mukaan liittyminen ei näin ollen vaadi sen suurempia ponnisteluja. (Vilkkä 2006, 44–45.)

Havainnoinnissa hyvänä apuna toimivat videotallenteet, joilla on ainutlaatuinen kyky tallentaa näkyviä ilmiöitä suhteellisen objektiivisesti. Tosin tähän havainnointikeinoon, kuten muihinkin keinoihin, vaikuttaa kuvaajan/havainnoijan oma näkökulma. Kuvaajan/havainnoijan on päätettävä, mihin hän kuvattaessa keskittyy, ja miten tuota kuvattua tallennetta tulisi tulkita. Videotallenne tallentaa hyvin erilaista nonverbaalista käyttäytymistä ja kommunikaatiota, kuten kasvon ilmeitä ja eleitä. Videotallenteista on hyötyä myös myöhemmissä tutkimuksen vaiheissa. (Marshall & Rossman 2006, 120–121.)

6.5 Havainnoinnin toteutus

Havainnoinnin määrää on vaikea määrittää ja niinpä aineiston keruun tarve nousee tutkimustehtävästä. Tähän tarpeeseen ovat vaikuttamassa niin tutkimuskohteen outous kuin tuttuus. Liiallisella tuttuudella voi olla omat ongelmansa, eikä sen tulisi antaa harhauttaa tutkijaa hänen tehdessä havainnoitaan. Tämän työn juuri haasteellinen osuus osallistuvan havainnoinnin osalta piileekin siinä, että tutkija on tutkittavien kanssa hyvin tuttu. Tässäkin haasteeksi ilmenee se, että tutkijan tulisi kytkeä havainnointi tiiviisti tutkimuksen ongelma-alueeseen ja kun on päästy siihen tilanteeseen, ettei havainnointi herätä enää uusia kysymyksiä tutkimusongelmasta niin havainnoinnin voi lopettaa. (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari, 1996, 85.)

Lähes kaikissa tutkimuksen kohteena olleen ryhmän tapaamisissa oli aina toinen työn tekijöistä havainnoimassa ryhmän toimintaa. Aluksi ryhmää havainnoitiin yleisellä tasolla, minkä jälkeen päätettiin keskittyä oppimistilanteen lisäksi ryhmän keskinäisiin suhteisiin sekä kommunikaatioon. Havainnot kirjattiin itse laadituille lomakkeille (Liite 5), jotka kirjoitettiin myöhemmin puhtaaksi. Havainnot jaoteltiin vielä erikseen tilanteeseen, ryhmän kommunikointiin, ryhmän rooleihin ja työskentelyyn, sekä projektin etenemiseen liittyviin havaintoihin. Ryhmän havainnointi sujui ongelmitta ja usein havainnoijaan suhtauduttiin kuin erääseen ryhmän jäsenen, silloinkin kun havainnoija oli ryhmän ulkopuolinen henkilö. Havainnoinnin kohteena olevat

henkilöt eivät näyttäneet pahastuvan havainnoinnista, eikä se näyttänyt estävän ryhmän normaalia toimintaa. Kun havainnoiteja tehtiin osallistuvan havainnoinnin näkökulmasta, ryhmän jäsenet eivät kiinnittäneet huomiota siihen, että heitä havainnointiin eivätkä edes huomanneet havainnointia tapahtuvan. Näin havainnointiin saatiin hyvin luonnollinen ote, eivätkä ryhmän jäsenet siten teeskennelleet tai muuten muuttaneet käytöstään havainnoinnin vuoksi.

Ryhmän kokouksien lisäksi havaintoja tehtiin tanssiaisten esivalmistelu- sekä tanssiaispäivänä niin toteutuspaikalla Porvoon Urheiluhallilla kuin koulun opetuskeittiössä. Perinteisen havainnoinnin lisäksi käytettiin videohavainnointia, jota tehtiin samaten esivalmistelu- ja tanssiaispäivänä. Opiskelijat eivät aluksi olleet kovin innostuneita siitä, että heidän työskentelyään kuvattiin, mutta lopulta he suhtautuivat asiaan myönteisesti.

7 Haastattelujen tulokset

Haastatteluja tehtiin yhteensä kahdeksan. Kuusi näistä oli opiskelijoiden parihaastatteluja, yksi ohjaajien parihaastattelu. Myös projektin toimeksiantajaa haastateltiin. Haastattelut olivat kes-
toltaan noin 20–45 minuuttia ja kaikki haastattelut nauhoitettiin. Opiskelijoiden haastattelut
suoritettiin POMO-talon kirjaston viereisessä projektityöluokassa, ohjaajien haastattelu opetta-
jien työtiloissa POMO-talossa. Toimeksiantajaa haastateltiin hänen työhuoneessaan Valtimota-
lossa. Pomo-talon kirjaston viereinen projektityöluokka oli jälkikäteen ajatellen hieman huono
valinta haastattelupaikaksi, sillä varsinkin ensimmäisillä haastattelukerroilla ihmisiä kulki edes-
takaisin kyseisessä luokassa. Onneksi tämä ei kuitenkaan näyttänyt häiritsevän haastateltavia.
Toisella haastattelukerralla luokan oveen laitettiin lappu, jossa pyydettiin hiljaisuutta haastatte-
lujen ajaksi. Tämä keino toimi hyvin. Kun kaikki haastattelut oli suoritettu, litteroitiin ne ana-
lysointia varten.

7.1 Opiskelijoiden haastattelut

Ennen analysointia litteroidut haastattelut numeroitiin siten, että jokainen haastattelupari sai
järjestysnumeron täysin sattumanvaraisessa järjestyksessä. Numerointi ei täten noudata parien
haastattelujärjestystä. Seuraavaksi litteroidut haastattelut käytiin läpi värikoodauksen avulla. Se
auttoi toistuvien teemojen sekä samankaltaisuuksien että mahdollisten eroavaisuuksien löytä-
misessä haastattelijoiden mielipiteistä. Värikoodauksessa jokainen teema siis merkittiin eri vä-
rillä. Esille nousi kymmenen erilaista teemaa tai teemakokonaisuutta (Kuvio 7).

Teemat noudattavat pääosin kysymyslomakkeen pääteemoja, mutta mukana on myös yksi uusi
teema, joka nousi todella selvästi esille kaikissa haastatteluissa. Kyseinen teema on numero 6,
motivaatio. Kyseisessä lastentanssiaisprojektissa motivaatio tai sen puute on ollut paljon esillä,
ja vaikuttanut usein ryhmän toimintaan. Se siis nousi luonnollisesti esiin opiskelijoiden haastat-
teluissa.

1. aikaisemmista projekteista opitut asiat
2. projektien hyödyllisyys ammatillisen oppimisen kannalta
3. ryhmän yhteistyö ja toiminta
4. ryhmässä muodostuneet roolit ja niiden toimiminen
5. kommunikointi
6. motivaatio
7. tanssiaisprojektista opitut asiat sekä miten kyseinen projekti on edistänyt oppimista
8. projektin aikana saadut vastuulliset tehtävät
9. ohjaajien tuki
10. ihanneprojektin piirteet (mitä olisi nyt tehnyt toisin)

Kuvio 7. Haastatteluissa esille nousseet teemat.

Seuraavaksi haastatteluista saadut tulokset esitellään ja analysoidaan edellä olevan ryhmityksen mukaisesti (Kuvio 7).

7.1.1 Aikaisemmista projekteista opitut asiat

Egidius (2002) toteaa opiskelijoiden oppivan projektioiskelun aikana uudenlaisen työskentelytavan sekä suunnittelemaan ja työskentelemään itsenäisesti, mutta antavan myös neuvoa ryhmänmuodostukseen ja -työskentelyyn. Opiskelijoiden haastatteluissa ilmeni, että kaikki haastateltavat olivat mielestään oppineet aikaisempien projektien aikana ryhmätyöskentelyä ja ryhmässä toimimista. Muita selkeästi opittuja asioita olivat erilaisten ihmisten kanssa toimiminen, kommunikointi sekä käytännön työt. Nämä esille tulleet asiat ovat yleensä niitä, joita projektioppimiselta HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa haetaan. Konkreettisista asioista oli opittu esimerkiksi tarjoilua sen eri muodoissa, ruoanvalmistusta sekä tilaisuuden järjestämiseen liittyviä seikkoja. Opiskelijoiden mielestä ryhmätyöskentely ja kommunikointi erilaisten ihmisten kanssa ovat asioita, joista on eniten hyötyä työelämässä. Muita opittuja asioita olivat vastuu ja sen jakautuminen sekä toisten opiskelijoiden huomioonottaminen. Muutamat opiskelijat arvostivat myös projektityöskentelystä saatua kokemusta.

”Hirveestihän noista projekteista oppii niinku siis sellasta ryhmätyöskentelyä, et miten erilaisia ihmisii niinku oikeesti yhes ryhmässä voikaan olla ja niinku et mitä se vaatii että sä pystyt niinku työskentelemään ja toimimaan erityyppisten ihmisten kanssa...” Pari 3.

Vesterisen (2001) mukaan projektien myötä opiskelijat oppivat uudenlaisia työskentelytapoja, jotka pohjautuvat konkreettiseen tekemiseen. Tähän peilaten voidaan todeta, että opiskelijoiden kokemukset aikaisemmista projekteista ovat suhteellisen tavallisia ja sellaisia, joita heidän myös tulee oppia. Tässä yhteydessä voidaan kuitenkin todeta, että kaikki opiskelijat eivät ole vielä pystyneet sisäistämään kaikkea oppimaansa aikaisemmista projekteista ja huomaavat monia oppimiaan asioita vasta myöhemmin siirryttyään työelämään.

Aikaisemmista projekteista opitut asiat:
– vuorovaikutustaidot/kommunikointi
– ryhmässä toimiminen
– konkreettiset työt omalta alalta
– markkinointi
– tilaisuuden järjestäminen
– erilaisten ihmisten kanssa toimiminen
– sitoutuminen projektiin tärkeää
– vastuunottaminen

Kuvio 8. Aikaisemmista projekteista opitut asiat.

7.1.2 Projektien hyödyllisyys

Koppisen & Pollarin (1993) mukaan projektin opettavaisia piirteitä ovat esimerkiksi omatoimisuus ja yhteistoiminnallisuus. Näistä ensimmäistä korostetaan kokemuksellisen oppimisen kautta, ja jälkimmäistä ryhmässä toimimisen avulla. Kysyttäessä haastateltavilta projektien hyödyllisyydestä, havaittiin erimielisyyttä. Toisten mielestä projektit ovat olleet käytännönläheisiä ja niistä on oppinut paljon. Opiskelijat kokivat hyödylliseksi muun muassa sen, että tanssiaisprojektin aikana sai itse selvittää asioita, ja oppi konkreettista tekemistä. Lisäksi opiskelijoille tuli tutuksi ison tapahtuman järjestämiseen liittyvät asiat, ja varsinkin se, kuinka paljon työtä tämän suuruusluokan tapahtuma järjestäminen vaatii. Eräs opiskelija totesi myös, että koulu ympäristönä on turvallinen ja hyvä keino kokeilla erilaisia tehtäviä projektien aikana. Näin ollen suurin osa opiskelijoista näki projektien olevan hyödyllisiä, tulevaisuutta ja erilaisia vastaan tulevia työtehtäviä ajatellen.

”Kun nyt huomaa töissäkin, että sitä tiimityöskentelyä ja yhdessä tekemistä, niin sitä tarttee ihan kauheesti. Oppii sietämään kaikenlaisii ihmisiä, ja.. nii. On se mun mielestä hyödyllistä, ja siin tulee sit se ryhmä sit tutuks, oppii tuntee toiset.” Pari 6.

Joidenkin opiskelijoiden mielestä projektit taas ovat olleet liikaa toistensa kaltaisia, eikä niistä juurikaan ole opittu uusia asioita. Muutamit opiskelijat olisivat kaivanneet tanssiaisprojektin aikana sellaisia tehtäviä, joita aikaisemmissa projekteissa ei ole päässyt tekemään. Ryhmän koosta johtuen kaikkien ei kuitenkaan ollut mahdollista päästä toimimaan esimerkiksi projektipäällikkönä, ja näin ollen se kokemus jäi muutamalle opiskelijalle, jotka toimivat projektipäällikön tehtävissä aikaisemmissa projekteissa sekä tässä kyseisessä tanssiaisprojektissa. Monet totesivat myös toimeksiantajan olleen liian rajoittava projektin suunnitteluvaiheessa. Tämä heijastui siihen, että opiskelijat kokivat, ettei heihin luoteta eikä heille anneta tarpeeksi vapaita käsiä päättää asioista. Eräästä opiskelijasta tuntui, että opiskelijaryhmä on ainoastaan tilattu tilaisuuteen ilmaiseksi työvoimaksi.

Projektien hyödyllisyys:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – käytännönläheisiä – oppinut paljon konkreettisia asioita – kehittänyt organisointikykyä – ison tapahtuman järjestämiseen liittyvät asiat – koulu ympäristönä turvallinen projektioppimiseen – mahdollisia kontakteja työelämää varten 	<ul style="list-style-type: none"> – projektit toistensa kaltaisia – ei ole oppinut uusia asioita – olisi kaivannut sellaisia tehtäviä joita ei ole tehnyt aikaisemmin sekä vapaimmat kädet suunnittelussa – keskitytty liikaa ravintolapuolen projekteihin

Kuvio 9. Projektien hyödyllisyys.

7.1.3 Ryhmän yhteistyö ja toiminta

Muutamien opiskelijoiden mielestä ryhmän toiminta käynnistyi melko kärkkäästi ja toisten mielestä projektin aloitus taas sujui aikaisempia projekteja paremmin. Tämä lienee johtunut siitä, että ryhmässä oli mukana opiskelijoita kahdesta aikaisemmasta projektista, joissa toiminta

oli käynnistynyt toisistaan poikkeavalla tavalla. Tanssiaisryhmän tehtävänjako tapahtui enimmäkseen huutoäänestyksellä ja projektin aloitustilaisuudesta poissa olleille annettiin vain jokin tehtävä. Monen mielestä tämä oli huono tapa toimia eikä tällainen tapa yleisesti ottaen ole kovin ammattimaista käytöstä. Tehtävien jaosta oltiin myös eri mieltä. Toiset kokivat projektin aloituksen sujuneen hyvin ja jokainen sai haluamansa tehtävän, mutta toisten mielestä jako sujui epäreilusti ja riidellen. Tämä vastakkainasettelu johtui varmasti siitä, että ryhmäjakoon tyytyväiset saivat itselleen mieluisan tehtävän kun taas tyytymättömät kokivat saaneensa hie- man huonomman tehtävän.

Opiskelijat kokivat yhteistyön olleen tanssiaisprojektissa vaihtelevaa, mutta uskoivat, että to- teutuspäivänä ryhmä puhaltasi yhteen hiileen. Projektipäällikköön ja hänen toimintaansa olivat kaikki haastateltavat tyytyväisiä. Hänen koettiin olleen oikeudenmukainen ja reilu kaikkia koh- taan ja toimineen tehtävässään vastuullisesti sekä sitoutuneesti. Opiskelijoiden mielestä projek- tipäällikkö hoiti myös tiedottamisen hyvin ja yritti taitojensa mukaan motivoida ryhmän jäse- niä.

”...on ollu kyllä vahva projektipäällikkö ja hyvä projektipäällikkö et on pakko osaa delegoida, on pakko osaa sanoo että tee tätä ja tee tätä...” Pari 1.

Eräs opiskelijoista totesi, että riippuu hyvin paljon tilanteesta ja opiskelijan luonteesta, miten projektin aikana ottaa tehtäviä vastaan ja hoitaa niitä. Joidenkin opiskelijoiden motivaation- puutteesta johtuen monia tehtäviä kasautui tiettyjen opiskelijoiden harteille, ja myös tämä seik- ka tuli ilmi haastatteluissa.

”En mä tiää, onks tässäki menny silleen työt vähän sillai, tai no ainahan se on sillai et toiset tekee enemmän ku toiset niinku ihan luonteestakin riippuu et miten niitä hommia ottaa...” Pari 2.

Muutammat opiskelijat kokivat, että koulu ympäristönä ruokkii tietynlaista käytöstä toisia opiske- lijoita kohtaan, mikä ei välttämättä ole hyväksyttyä työelämässä. Tämä johtunee siitä, että koulu koetaan mahdollisesti niin sanottuna turvallisena ympäristönä, jossa ei tarvitse välittää ammat- timaisuudesta ja jossa ei tarvitse miettiä omaa käytöstään kovinkaan paljon. Tanssiaisprojektis- sa tämä näkyi muun muassa siinä, etteivät ryhmänjäsenet osoittaneet luottamusta toisiaan koh- taan. Muutama ryhmästä toimi lisäksi niin sanotusti ”besserwissereinä”. Myös ammattimaisuus- den todettiin välillä katoavan. Eräs opiskelija arveli, että ryhmän ikärakenne saattaa vaikuttaa olennaisesti siihen, miten opiskelijat kokevat asiat eri tavalla, ja tämä saattaa vaikuttaa myös ammattimaisuuteen. Järvisen (2008) mukaan asiallisesta käytöksestä pitäisi aina keskustella

koko ryhmän kesken. Samaa toivoi myös muutama haastateltu opiskelija. Erimielisyyksistä huolimatta ryhmästä löytyi jaettaviin tehtäviin vapaaehtoisia, ja asiat saatiin hoidettua aikataulun mukaisesti. Jossain määrin tehtävät kuitenkin hoidettiin viime tingassa ja tähän saattoi osaltaan vaikuttaa muutaman ryhmän jäsenen toistuva poissaolo.

Ryhmän yhteistyö ja toiminta:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – projektin aloitus sujui hyvin – jokainen sai haluamansa tehtävän – osaava projektipäällikkö – luottamus siihen, että kaikki puhaltavat yhteen hiileen toteutuspäivänä 	<ul style="list-style-type: none"> – projektin aloitus käynnistyi melko kärkkäästi – tehtävänjako huutoäänestyksellä – epäasiallista käyttäytymistä

Kuvio 10. Ryhmän yhteistyö ja toiminta.

7.1.4 Roolijako

Joiltain osin roolijako oli muotoutunut jo ennen projektin alkua, koska ryhmän jäsenet olivat entuudestaan ryhmäytyneet tietyllä tavalla ja muodostaneet niin sanottuja kuppikuntia. Tämä vaikutti osaltaan siihen, että ryhmä jakautui jossain määrin kahteen osaan, hiljaisiin ja äänekkäisiin. Äänekkäät puuttuivat enemmän ryhmän toimintaan ja hiljaisemmat kokivat tämän hieman dominoivana toimintana. Haastatteluissa kävi myös ilmi, että yksi ryhmän jäsenistä otti itselleen hieman suurempaa osaa projektin aikana, ehkä jopa ”kakkospomon” roolia. Tämä ilmeni suuressa määrin myös havainnoinnin yhteydessä. ”Kakkospomon” toiminta koettiin häiritsevänä ja muiden käskyttämisenä. Moni koki tällaisen toiminnan hieman painostavana eikä tästä syystä halunnut sanoa tai tehdä mitään, eikä välttämättä toiminut kovinkaan aktiivisena ryhmän toiminnassa.

”Ei siis tää ei mun mielestä oo vaan toiminu mitenkään tässä projektissa tää niinku asetelma tai niinku siitä on yhelle jos toiselle tullu pahaa mieltä ja on saanu pohtia kotona, että mitähän sekin tarkotti sillä...” Pari 5.

”Sit on sellasiiki henkilöitä, jotka pitää aika kovaa ääntä itestään, et periaatteessa se on vähän niin että kuka sitä huutaa koviten, ni kyllähän sitä myös kuullaan eniten ja sitten että ne joilla ois sit

myös ihan yhtä loistavia ideoita, mutta jotka ei pidä yhtä kovaa ääntä itestään ni ne yleensä jää sitten niinku alakynteen siinä kohtaa.” Pari 3.

Pyydettyessä opiskelijoita erittelemään, minkälaisia rooleja ryhmässä oli syntynyt, mainittiin projektipäällikkö, sihteeri, ohjaajat sekä jo esille tulleet hiljaiset ja äänekkäät. Opiskelijoiden mielestä projektin alussa tehty tehtävien ja roolien jako ei toiminut loppuun asti, vaan he huomauttivat, että joillekin jäsenille jäi kontolle myös muutaman muun opiskelijan tehtävät. Toisaalta muutamat haastateltavat totesivat myös, että ryhmän sisällä tuntui vallitsevan luottamuspuola, sillä muutamista henkilöistä tuntui, että kaikille ryhmäläisille ei annettu tasapuolisesti vastuullisia tehtäviä. Luottamuksen puute saattoi heijastua myös lukuisista poissaoloista. Haastatteluissa sekä havainnoissa kävi ilmi, että muutamien opiskelijoiden toistuva poissaolo yhteisistä tapaamisista heikensi ryhmän sisäistä yhteistyötä ja johti joilta osin mainittuun luottamuspuolaan.

Roolijako:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none">– hyvä projektipäällikkö– aktiiviset jäsenet	<ul style="list-style-type: none">– ryhmän kahtiajako hiljaisiin ja äänekkäisiin jäseniin– dominoivat jäsenet– päälliköksi haluava

Kuvio 11. Roolijako.

7.1.5 Kommunikointi

Kommunikoinnista ryhmässä oltiin montaa mieltä. Toisten mielestä se toimi suuremmista ongelmista, mutta toiset taas näkivät, että siinä oli runsaasti parannettavaa. Kenties suurimmaksi ongelmaksi nähtiin muodostuneen ryhmän sisäiset henkilökiemmat, jotka eivät kaikkien osalta kohdanneet projektin aikana. Tämä johtuu suurelta osin siitä, että ryhmässä toimivat henkilöt ovat kaikki erilaisia yksilöitä, jolloin erimielisyyksiä syntyy väistämättä. Haastatteluissa todettiin myös, että ryhmässä olisi pitänyt osata sekä antaa että vastaanottaa rakentavaa kritiikkiä. Ryhmän kommunikointia olisi saattanut parantaa yleinen itsetutkiskelu, eli jokainen ryhmän jäsenistä olisi miettinyt omaa rooliaan ja käyttäytymistään muita ryhmän jäseniä kohtaan. Olisi myös ollut syytä miettiä, miten asioita ilmaisee ja miten muut jäsenet saattavat asian ymmärtää.

”Emmä sit tiä miten nää erinäiset henkilöt tai erityyppiset ihmiset, miten ne sit kokee et, tajuuks ne ite et millä tavalla ne kommunikoi tai ei kommunikoi ollenkaan, et onks siinä jotain semmosta vähä itsetutkiskelua sitte heillä minkäänlaista tai tajuuks ne ite oikeesti et miltä se niiden oma toiminta näyttää muiden silmissä.” Pari 4.

Yksi projektien oppimistavoitteista on oppia ammattimaista käytöstä, jota voi myöhemmin hyödyntää myös työelämässä. Tämän projektin puitteissa oli havaittavissa selvästi se, että opiskelijat kokivat koulun sellaisena ympäristönä, jossa on helpompaa toimia epäammattimaisesti ja olla välittämättä, miten asioita ilmaisee muille opiskelijoille. Projektien aikana ohjaajat voisivat tämän takia kiinnittää enemmän huomiota opiskelijoiden käyttäytymiseen ja painottaa ammattimaista käyttäytymistä. Yhtenä olennaisena epäkohtana ammattimaisessa käytöksessä oli kielenkäyttö, jota kritisoitiin myös haastatteluissa. Muutamat opiskelijat kokivat projektin ilmapiirin sellaiseksi, ettei omia mielipiteitä kannattanut tuoda esille. Tämä saattoi olla seurausta siitä, etteivät kaikkien henkilökiemiat kohdanneet, ja joidenkin jäsenten sanomiset otettiin vastaan negatiivisina. Tämän takia monia hyviä ideoita saattoi jäädä sanomatta, koska ei tiedetty, miten ne otetaan vastaan.

”Jotenki tuolta ryhmästä löytyy sitte sellasii jäseniä, et jos niille niinku koittaa sanoo jostain jotain asiasta niin ne ottaa sen sitten automaattisesti jotenkin niinku pomottamisen kannalta et se on et ottaa niinku itteensä henkilökohtaisesti...--... ja sitte ehkä toisinaan itse saatan ainakin näyttää joissain kokoontumisissa ollut sitten vaan hiljaa kun en sitten viitsinyt tuoda asioita julki koska en oikein osaa varmalla sanoa, että miten niihin sitten suhtaudutaan.” Pari 3.

Kommunikaatio ei ollut pelkästään huonoa, vaan se aika ajoin toimi hyvin, ja asioita saatiin vietyä eteenpäin. Erimielisyyksistä huolimatta asioista pystyttiin keskustelemaan.

”Joittenkin kans niinku toiminu ja ollaan keskusteltu ja kommunikoitu ja joittenkin kaa mulla ei oo niinku minkäänlaista kontaktia.” Pari 1.

Projektipäällikkö pyrki edistämään omalta osaltaan kommunikaatiota muun muassa laatimalla esityslistat jokaiseen tapaamiseen sekä informoimalla ryhmää sähköpostitse. Kaikki eivät kuitenkaan kokeneet saaneensa tarpeeksi informaatiota projektin kulusta ja tämän koettiin vaikuttaneen yksilöiden työmotivaatioon ja ryhmän yhteenkuuluvuuteen. Mikäli tieto olisi ryhmän sisällä kulkenut sujuvammin, olisivat ryhmän jäsenet kenties pystyneet paremmin hahmottamaan projektin kokonaisuuden ja sitä myötä sen laajuuden.

Haastatteluissa kritisoitiin myös kommunikointia toimeksiantajan kanssa. Opiskelijat kokivat yhteydenpidon hankalaksi, sillä henkilö oli vaikeasti tavoitettavissa. Projektin alussa oli sovittu,

että vain projektin sihteerit pitävät yhteyttä toimeksiantajaan. Käytännössä kuitenkin useat projektin jäsenet olivat yhteydessä häneen, mikä saattoi osaksi hankaloittaa tilannetta. Toimeksiantajan haastattelussa kävi ilmi, että myös hän koki tämän hankalaksi ja ei siten ehtinyt tarttumaan kaikkiin viesteihin.

Kommunikointi:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – sujui ilman ongelmia – toimi hyvin – asioita saatiin vietyä eteenpäin – informaationkulku 	<ul style="list-style-type: none"> – hurjasti parannettavaa – sisäiset henkilökemiat – rakentavan kritiikin antaminen ja vastaanottaminen – itsetutkiskelu – informaationkulku

Kuvio 12. Kommunikointi.

7.1.6 Motivaatio

Suureen rooliin haastatteluissa nousi opiskelijoiden motivaatio projektia kohtaan. Edellä Vesterinen (2001) totesi motivaation olevan tärkeä ominaisuus projektityöskentelyssä, sillä opiskelijan ollessa motivoitunut tehtävään, hän sitoutuu työskentelyyn helpommin ja täten myös oppii paremmin. Tanssiaisprojektin puitteissa lähes kaikki opiskelijat olivat sitä mieltä, ettei motivaatiota ollut tarpeeksi. Tämä näkyi muun muassa siinä, ettei yhteisiin tapaamisiin tultu paikalle, ja siinä, että asioita hoidettiin niin sanotusti vasemmalla kädellä. Motivaation puutteeseen katsottiin vaikuttavan suuresti se, että opiskelijat kokivat projektin olevan liian samankaltainen verrattuna aikaisempiin, jolloin heillä ei riittänyt mielenkiinto kyseistä projektia kohtaan. Toinen motivaation puutteeseen vaikuttaneen asian koettiin olleen se, etteivät opiskelijat saaneet palkkaa projektintyöstämisestä, vaan kokivat tilanteen niin, että heidät oli tilattu pelkästään ilmaiseksi työvoimaksi Porvoon kaupungin tilaisuuteen. Lisäksi opiskelijat mainitsivat haastatteluissa sen, ettei projekti ollut heidän elämässään ensimmäisellä sijalla kyseisellä hetkellä ja että heillä oli monia muitakin työläitä opintojaksoja samaan aikaan. Aikaa ei siten tuntunut riittävän kaikkeen.

”No en mä tiä siis kyllähän sen nyt näkee päällepäin, et joitakin ihmisiä ei niinku kiinnosta pät-
kän vertaa, oikeesti, et ne ei niinku tuu paikalle, ei tee siel mitään niinku muistiinpanoja tai mi-
tään ja ne ei sano mitään, niin se vaan on.” Pari 1.

Opiskelijoiden mukaan motivaatiota olisi mahdollisesti voitu lisätä muun muassa kiertävällä sihteerivuorolla. Tällöin jokainen olisi vuorollaan kirjoittanut muistion yhteisessä tapaamisessa käsitellyistä asioista, ja siten ollut enemmän ja konkreettisesti mukana projektin etenemisessä sekä paremmin tietoinen meneillään olevista asioista. Tällöin olisi ehkä muistioiden merkitys-
kin korostunut, kun jokainen olisi oikeasti joutunut paneutumaan niiden laatimiseen ja tuomi-
seen yhteiseen keskusteluun. Motivaatiota olisi haastattelujen perusteella nostanut myös suu-
rempi kokonaisvastuu projektista, sillä monet haastateltavista olisivat toivoneet lisähaasteita
projektin aikana. Ihannetilanne tällaisen projektin toteuttamiseen voisi olla sellainen, jossa
opiskelijoilla ei olisi kovin montaa muuta opintojaksoa samanaikaisesti, jolloin projektiin voisi
panostaa huomattavasti enemmän.

Eräässä haastattelussa todettiin, että opiskelijatoverina on ehkä hankalaa puuttua tilanteeseen,
jossa huomaa ryhmän jäseneltä puuttuvan motivaatiota. Toivottiin, että jossain vaiheessa opet-
tajat puuttuisivat asiaan, vaikkakin on todettava, että opiskelijoiden henkilökohtaiseen opiske-
lumotivaatioon on toisen ihmisen hyvin vaikea puuttua. Opiskelijoilta ei kuitenkaan löytynyt
konkreettista ratkaisua siihen, miten opettajat voisivat auttaa opiskelijoita motivaatio-
ongelmissa. Jokaisen tulisi itse sovittaa asenteensa ja tehtävänsä niin, että pystyy olemaan mu-
kana yhteisessä toiminnassa täysipainoisesti ja tuomaan oman näkökulmansa yhteisen tehtävän
eduksi.

Motivaatio:
<ul style="list-style-type: none">– monella jäsenellä motivaation puute– muutama aktiivinen jäsen– vaikeaa panostaa projektiin, koska niin paljon muu- ta tekemistä esimerkiksi muiden kurssien osalta

Kuvio 13. Motivaatio.

7.1.7 Tanssiaisprojektissa opitut asiat

Tämän kyseisen teeman tiimoilta oli havaittavissa hyvinkin paljon hajontaa eri haastateltavien välillä. Oikeastaan ainoa asia, josta kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä, oli se, että projekti on opettanut ryhmätyötaitoja. Ryhmätyötaitojen lisäksi osa opiskelijoista koki projektin todella opettavaiseksi, kun taas toiset olivat sitä mieltä, etteivät he olleet oppineet juuri mitään hyödyllistä. Asiassa voidaan nähdä korrelaatio oppimismotivaatioon. Kuten Vesterinen (2001) edellä totesi, ne, jotka kokivat oppineensa tanssiaisprojektin aikana, olivat niitä, joilla oli myös jonkinasteista motivaatiota projektia kohtaan. Päinvastoin ne, jotka eivät kokeneet projektia hyödylliseksi, olivat niitä, joilla oli mahdollisesti motivaatio-ongelmia projektin suhteen.

”No edelleen tää ryhmätyöskentely. Ja kommunikointi ja mten vaikeeta se voi olla. Edelleen se pitkäpinnasuus. Mut ehkä sit ihan konkreettisesti tämmöstä järjestämistä, et mitä kaikkee pitää ottaa huomioon ku järjestää tilaisuutta.” Pari 6

”Nii, no sellast vanhan kertaamista. Mut en mä nyt tosiaan tiä onks se nyt hirveesti edistäny tai sillai.” Pari 2

Tanssiaisprojekti koettiin opiskelijoiden keskuudessa jokseenkin haastavaksi kohderyhmänsä ja suuren osallistujamäärän takia. Näihin asioihin pohjautuen opiskelijoiden oppimat asiat kyseisestä projektista liittyivät pitkälti käytännön toteuttamiseen ja suuren tapahtuman järjestämiseen. Haasteena olleen Urheiluhallin somistamisesta opittiin konkreettisia ja hyödyllisiä asioita. Näistä esimerkkinä on, miten kannattaa kiinnittää huomiota muutamiin olennaisiin ja esille nouseviin kohtiin eikä suunnitella pieniä yksityiskohtia, jotka hyvin todennäköisesti hukkuvat suureen ihmismassaan. Muut opitut käytännön asiat liittyivät muun muassa ruoan valmistamiseen sekä tarjoiluun. Haasteellisena ja opettavaisena koettiin myös tanssiaisten suuri osallistujamäärä sekä ruoan valmistaminen ja sujuva tarjoileminen suurelle joukolle.

Ryhmätyöskentelyn ja ennen kaikkea sen sujumisen merkitys korostui opiskelijoiden haastatteluissa erityisen paljon. Opettavaisia tilanteita olivat sekä toimivat ryhmätilanteet että tilanteet, joissa ryhmän keskinäisissä henkilökemioissa ilmeni ongelmia. Opiskelijat sanoivat oppineensa lisäksi sitä, miten asioita tulee noinkin suuressa ryhmässä hoitaa. Näiden tärkeiden vuorovaikutustaitojen lisäksi opittiin muun muassa se, että on oltava valmis antamaan periksi joissain tilanteissa ja hillittävä mielipiteensä jossain toisessa, mahdollisesti hankalassa tilanteessa. Myös organisointikyvyyn, delegoinnin ja budjetoinnin oppimisen merkitystä korostettiin opiskelijoiden haastatteluissa. Tällöin voitaneenkin todeta, että opiskelijat ovat todella oppineet sellaisia

taitoja, joita he todennäköisesti tulevat tarvitsemaan tulevaisuudessa toimiessaan muun muassa matkailualan esimiestehtävissä.

Tärkeänä seikkana opiskelijat pitivät myös projektin kokonaisuuden sekä suuren tapahtuman järjestämisen ymmärtämistä ja hahmottamista. Moni oli sitä mieltä, että näistä taidosta on varmasti hyötyä tulevaisuudessakin.

”No ehkä se on edistänyt siinä mielessä, tai siis semmosta niinku ku aattelee tilaisuutta ni tavallaan et osaa niinku päässään ajatella niitä eri alueita mitä siihen kokonaisuuteen kuuluu... organisointikykyä, ehkä jotain tämmöstä. Sitä on joutunut käyttää. Käytännön kauttahan tommosia asioita oppii, mun mielestä se on hyvä juttu.” Pari 4.

Tanssiaisprojektissa opitut asiat:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – suuren tilaisuuden järjestäminen – käytännön asiat – somistus – tarjoilu – ryhmätyöskentely ja kommunikointi – organisointikyky – delegointi 	<ul style="list-style-type: none"> – liikaa samanlaisia tehtäviä kuin edellisissä projekteissa

Kuvio 14. Tanssiaisprojektissa opitut asiat.

7.1.8 Vastuulliset tehtävät

Vastuullisista ja haasteellisista tehtävistä kysyttäessä opiskelijat olivat sitä mieltä, että niiden määrä projektin aikana oli sopiva ja jokaiselle tehtäviä olisi riittänyt, mikäli niitä vain olisi haluttu ottaa. Ryhmän jäsenet kertoivat, että olivat saaneet vaikuttaa omalta osaltaan projektin kulkuun riittävästi ja lisääkin vastuullisia tehtäviä olisi voinut saada, jos olisi ollut aktiivinen ja ilmoittautunut vapaaehtoiseksi asioita hoitamaan.

Kaikkein vastuullisimmaksi ja haasteellisimmaksi tehtäväksi opiskelijat nimesivät projektipäällikkönä toimimisen. Tämän koettiin myös olevan sellainen tehtävä, jossa jokaisen tulisi jossain

vaiheessa toimia. Silloin tietäisi, miltä tuntuu yrittää saada ryhmän jäseniä motivoitumaan, kun heillä on suuria motivaatio-ongelmia kyseistä tehtävää kohtaan. Toinen haastava ja myös vastuullinen tehtävä opiskelijoiden mielestä oli kaikille kutsuvieraille lähetettävien kutsukorttien laatiminen. Niiden sisällön täytyi olla sellainen, joka sopii projektin teemaan ja samalla kuitenkin sellainen, että se ilahduttaa tanssiaisten suurta kohderyhmää eli kymmenvuotiaita koululaisia.

”Mun mielestä jokainen vois jossain vaiheessa kokeilla tota projektipäällikön hommaa, koska mä voisin melkeinpä varmana sanoo, et enneku on istunu ite siin projektipäällikön paikalla, niin ei voi oikeesti käsittää puoliikaan siit, et millasta se on yrittää saada porukkaa motivoitumaan ja ottamaan enemmän vastuuta ja tekemään...” Pari 1.

Projektin kahden sihteerin mielestä heidän vaikuttamisensa itse tanssiaisten toteutukseen oli hyvin pieni. Heille ei varsinaisesti ollut lainkaan roolia, jonka puitteissa he olisivat voineet vaikuttaa asioihin. Toisaalta kaikilla oli kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja siten myös sihtereiden omaa aktiivisuutta voisi korostaa.

Vastuulliset tehtävät:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – tehtävien määrä sopiva – riittävästi kaikille halukkaille 	<ul style="list-style-type: none"> – liikaa asioita mietitty valmiiksi opiskelijoiden puolesta

Kuvio 15. Vastuulliset tehtävät.

7.1.9 Ohjaajien tuki

Yleisesti ottaen projektin aikana oltiin tyytyväisiä ohjaajilta saatuun tukeen. Haastateltavat toteivat, että apua on saanut silloin kun sitä on kaivannut, vaikkakin muutamaa opiskelijaa harmitti liiallinen problem based learning -metodin käyttö, jolloin ohjausta sai vain hieman ja ongelmaan täytyi pohtia ratkaisu itse. Toiset opiskelijat taas kehuivat kyseistä metodia, koska se salli myös oman ajattelun ja ongelmanratkaisun. Juuri tämä onkin HAAGA-HELIAN projektien tavoite. Vesterisen (2001) mukaan projektin ohjaamisen tulisi nimenomaan kannustaa aktiiviseen ongelmien asetteluun ja ratkaisemiseen, eikä tarjota valmiita vastauksia.

Ohjaajat koettiin myös helposti lähestyttäviksi, ja positiivista palautetta annettiin siitä, että ohjaajat olivat aina läsnä, kun opiskelijat kaipasivat ohjausta. Vesterinen (2001) korostaakin nimenomaan vuorovaikutuksen tärkeyttä projekteissa. Opiskelijat jaottelivat ohjaajien avun siten, että toinen ohjaajista neuvoi enemmän keittiössä ja siihen liittyvissä asioissa, ja toiselta ohjaajalta sai paljon käytännön vinkkejä, sekä apua tapahtuman järjestelyyn liittyvissä asioissa. Vaikka ohjaus opiskelijoiden mielestä toimi hyvin, olisi ohjaajilta kuitenkin kaivattu enemmän puuttumista ja neuvoja ryhmän henkilökohtaisiin kemioihin ja niiden takia nouseviin ongelmiin.

”...se on oikeestaan ihan hyvä, että ne ei oo tässä vaiheessa antanu valmiita vastauksia vaan että ne niinku nimenomaan vähän niinku pakottaa meidät ajattelee ihan omilla aivoilla ja tekemään sen mukaan sitten että sit jos ne huomaa että meillä menee ihan retuperälleen joku asia ni ne sit sanoo että kattokaapa nyt uudelleen.” Pari 3.

Kyseisessä projektissa oli ohjaavien opettajien lisäksi myös muita ohjaavia tahoja, joihin kuuluivat opetusravintola Iriksen henkilökunta, opetuskeittiön varaston emäntä sekä toimeksiantaja. Iriksen henkilökunta koettiin varsin avuliaaksi, ja heiltä sai hyviä neuvoja. Kaikkien opiskelijoiden mielestä myös opetuskeittiön elintarvikevaraston hoitajan apu oli korvaamatonta, ja häneltä saadut neuvot olivat suuri apu projektin kuluessa. Toimeksiantajalta taasen olisi kaivattu enemmän huomiota sekä aikaa keskustella projektin kulusta.

”No (elintarvikevaraston hoitaja) on ollu ihan mahtava ainaki, se on auttanu tosi paljon, ja Iris on suostunut lainaamaan kaikkee.” Pari 6.

Ohjaajien tuki:	
Positiiviset asiat:	Negatiiviset asiat:
<ul style="list-style-type: none"> – opiskelijat tyytyväisiä saamaansa tukeen – jompikumpi ohjaajista aina paikalla – helposti lähestyttäviä 	<ul style="list-style-type: none"> – lisää puuttumista ryhmän sisäisiin ongelmiin ja henkilökemioihin

Kuvio 16. Ohjaajien tuki

7.1.10 Ihanneprojektin piirteet

Haastatteluissa kysyttiin myös opiskelijoiden mielipiteitä heidän ihanneprojekteista ja sitä, minäkalaisia asioita ihanneprojekti sisältäisi. Tärkeimpinä asioina esille nousivat oma tekeminen sekä luovuus. Mieluisinta oppimisen kannalta olisi saada suunnitella sekä suorittaa projekti alusta loppuun itse. Tärkeää olisi myös joutua ottamaan itse vastuu projektin lopputuloksesta. Lisäksi opiskelijat kaipaivat vapaita käsiä projektin toteutuksen sekä suunnittelun suhteen. Opettavaista olisi myös päästä tekemään töitä erilaisten ihmisten kanssa. Ihanneprojektin piirteisiin kuului myös se, että projektia lähestytään oikealla asenteella ja että ryhmän sisäinen kemiä saadaan toimimaan. Tämä saadaan aikaan siten, että kaikille annetaan yhtäläinen mahdollisuus tuoda ideoitaan ja ajatuksiaan esille ja että kaikkia kohdellaan samanarvoisina tiimin jäseninä.

"No ihanneprojekti olis varmaan joku sellanen mis pääsee tekemisiin hirveen monen eri ihmisen kanssa, joutuu ite ottaa siis todellakin vastuun sit siitä niinku lopputuloksesta ja olla vastuussa siitä ja sit se että ryhmän sisäinen kemiä saatais toimimaan jollain..." Pari 3.

Konkreettisina esimerkkeinä ihanneprojekteista opiskelijat mainitsivat häiden järjestämisen sekä jonkinlaisen hotellipuolen projektin. Muutamien opiskelijoiden mielestä mielenkiintoinen projekti voisi olla samantyyppinen kuin opiskelijavoimin alkuvuodesta 2009 järjestetty Winterfest-musiikkitapahtuma.

Opiskelijoilta tiedusteltiin myös, mitä he olisivat tehneet tanssiaisprojektissa eri tavalla. Parantamisen varaa löytyi esimerkiksi kommunikaatiosta, jonka toivottiin olevan avoimempaa, ja että projektin aikana olisi enemmän keskusteltu yhdessä projektin etenemisestä ja mahdollisista ongelmista. Esille nousi myös ryhmän toiminta, ja miten olisi ehkä pitänyt tehdä enemmän asioita ryhmänä. Lisäksi opiskelijat toivoivat selkeyttä tehtävänjakoon, ja sitä, että ryhmässä olisi ollut erilainen kuri ja toimintatapa.

Ihanneprojektin piirteet:
<ul style="list-style-type: none"> – oma tekeminen ja luovuus ovat etusijalla – projektin saa suunnitella alusta loppuun itse – erilaisten ihmisten kanssa työskentely – hyvä kommunikaatio ryhmän kesken – enemmän keskustelua ryhmän kesken – selkeä tehtävänjako

Kuvio 17. Ihanneprojektin piirteet.

7.2 Ohjaajien haastattelu

Ohjaajien haastattelun tarkoituksena oli selvittää heidän näkökulmansa projektioppimisesta ja projektityöskentelyn hyödyllisyydestä opiskelijoiden kannalta. Tämän lisäksi haastattelussa selvitettiin sitä, miten ohjaajat yleisesti kokevat projektien ohjaamisen. Haastattelulomakkeen (Liite 3) kysymykset jaettiin kolmeen suurempaan ryhmään, joiden pohjalta suoritettiin analysointi.

7.2.1 Projektit opiskelijan näkökulmasta

Ryhmän ohjaajien mielestä projektien tavoitteena on saada opiskelijat hahmottamaan suurempia asiakokonaisuuksia, joista on myöhemmin hyötyä työelämässä. Samalla he kuitenkin totesivat, että niiden oppimista ei välttämättä voi nähdä kuin vasta vuosien jälkeen, kun opiskelijat ovat sijoittuneet vakituisesti työelämään. Toiseksi tärkeäksi oppimiskohdaksi ohjaajat nostivat haastattelussa tiimityöskentelyn merkityksen ja sen oppimisen.

Opiskelijan kannalta projektityöskentelyssä oleellisinta on ohjaajien mielestä se, että yksittäinen opiskelija osallistuu koko prosessiin liittyen tiimin toimintaan aktiivisesti. Lisäksi opiskelija ottaa vastuun tiimin toimimisesta sekä omasta panoksestaan ja sitoutuu yhteiseen toimintaan. Käytännöntyön näkökulmasta ohjaajat näkivät oleelliseksi sen, että opiskelijoille tulee keittiötyöskentelyn myötä ravitsemusyrityksen toiminnan perusasiat tutuiksi. Täten heidän on myöhemmin työelämässä helpompi toimia esimiestehtävissä tietäessään, miten työpaikalla toimitaan ja mitä siellä tapahtuu. Erittäin olennaisena osana projekteja ohjaajat näkivät reflektoinnin

ja palautteen. On tärkeää pohtia sitä, mitä tehtiin, sillä sen merkitys oppimiseen ja etenkin oppimisen tunnistamiseen on olennainen.

”...niin tuota kyllä toi reflektointi ja palaute, elikkä malttaa pysähtyä kattoo, että mitäs me tehtiin, ni sen jälkeen, ni kyllä vaikuttaa siihen oppimiseen paljon, joka meinaa jäädä vähälle meidänkin opiskelussa.” Ohjaaja 2

7.2.2 Projektit ohjaajan näkökulmasta

Ohjaajat kokivat projektien ohjaamisen olevan jossain määrin haastavaa. Projektien alkuvaiheen ohjaajat kokivat raskaaksi, mutta alkuunpääsemisvaikeuksien jälkeen heidän mielestään on mukava tehdä projekteja opiskelijoiden kanssa.

”...alkuvaihe on raskas, siis oikeesti se on tosi raskas ennenku se lähtee liikkeelle se, tämä prosessi, mutta tota mun mielestä ne on niinku ne on mukavii, koska sitten kun ne lähtee liikkeelle niin sitten ihan oikeesti näkee sen niinku että hei, tää ihan oikeesti pelittää tää juttu.” Ohjaaja 1

Ohjaajat kertoivat haastattelussa, että välillä on vaikea tietää, millaista ohjausta opiskelijat kaipaavat ja miten missäkin tilanteessa tulisi toimia. Myös vastuun antaminen opiskelijoille vaatii uskallusta ohjaajilta, sillä eiväthän he missään nimessä halua, että projekteissa epäonnistutaan. Ohjaajat näkevät opiskelijaprojekteissa haasteelliseksi sen, että he eivät pysty näkemään sitä työtä, mitä opiskelijat tekevät yhteisten tapaamisten ulkopuolella ja olivatkin sitä mieltä, että jokin keino olisi hyvä olla olemassa, jotta ohjausta pystyisi tarpeen mukaan viemään myös sinne.

”...ei voi nähdä eikä voi tietää mitä opiskelijat niinku tekee keskenään, koska osa on itsenäistä työskentelyä ja just se, että nii jonkin näkönen peili varmaan tarvittais siihen, että tietäis missä vaiheessa sitä ohjausta niinku tarvitaan..” Ohjaaja 2

Helpoksi kohdaksi opiskelijoiden ohjaamisessa ohjaajat kokivat tilanteet, joissa opiskelijat viestivät avuntarvetta suoraan. Samoin siinä kohtaa ohjaaminen on ollut helppoa, kun ryhmässä ymmärretään, että ollaan samassa junassa menossa kohti projektin toteutusta. Ohjaajat kokevat projektiopiskelun antavan myös heille itselleen mahdollisuuksia muun muassa sen suhteen, ettei ole niin sidottu jokaiseen lauseeseen ja sanaan, kuten olisi luentotyypisessä opetuksessa. Yhdeksi projektien hyväksi puoleksi ohjaajat mainitsivatkin haastattelussaan myös sen, että he oppivat tuntemaan opiskelijat ihan eri tavalla projektin aikana ja opiskelijat tulevat siten paljon lähemmäksi ohjaajaa.

”No se on helppoa siis siinäkohtaa kun opiskelija oikeesti viestii että hei nyt kerro tai sano tai tee jotakin, et nyt tarttee apua, et sit kun se tulee se selkee niinku sellanen pyyntö tavallaan niinku, ni sitten tietää että nyt sit.” Ohjaaja 1

7.2.3 Tanssiaisprojekti ja ryhmän toiminta

Koska toinen projektin ohjaajista oli työskennellyt näiden opiskelijoiden kanssa aikaisemmin, koki hän opiskelijoiden kanssa työskentelyn tämän kyseisen projektin osalta helpoksi. Hän tiesi entuudestaan opiskelijoiden heikkouksista ja vahvuuksista ja pystyi sen vuoksi helpommin toimimaan heidän kanssaan. Hän myös tunsi, että opiskelijoiden oli helpompi tulla kysymään asioita, kun oltiin jo tuttuja.

”Nii, teiän ryhmän kanssa mun mielestä o ainakin silleen helppo, että kun mä ainakin niinku tunnen teiät jo silleen että kun on ollu monta juttua... et silleen tavallaan on niinku tienny vahvuudet ja heikkoudet.. sit musta tuntuu, että se sit niit kysymyksiikin on tullu ehkä helpommin kun ollaan oltu jo tuttuja.” Ohjaaja 1

Toinen ohjaajista puolestaan mainitsi projektin toteuttamisvaiheen tuntuneen helpolta mutta hän kertoi, että kohta, jossa hän ”kipuli”, oli nimenomaan ryhmän toiminta. Hän oli aistinnut ryhmän sisällä olevan jonkinlaisia ristiriitoja, mutta totesi samalla, ettei osannut sitä kaivaa esiin. Toisaalta hän myös mainitsi, että ehkä niitä ei olisikaan kannattanut kaivaa esiin, sillä se olisi voinut vaikuttaa ryhmän työstämään prosessiin heikentävästi. Ohjaajasta oli myös ilo huomata se, että loppujen lopuksi ryhmä kasvoi yhteiseen tavoitteeseen, koska projektin toteutuksessa eivät ryhmän jäsenten väliset ristiriidat näkyneet, vaikka ryhmän kahtiajako hiljaisempiin ja toimeliaisiin opiskelijoihin oli edelleen havaittavissa.

Ryhmän toiminnassa ja yhteistyössä ohjaajat havaitsivat kitkaa projektin aikana, mutta totesivat sen myös jollain tapaa kuuluvan ryhmätyöskentelyyn varsinkin silloin, kun aloitetaan uusi projekti ja ryhmän on ryhmäytyttyvä uudelleen. Ohjaajien mielestä aika ajoin heikkoon ryhmän toimintaan saattoi vaikuttaa se, että ryhmän sisällä oli opiskelijoita, jotka kantoivat enemmän vastuuta yhteisestä tavoitteesta ja toisaalta opiskelijoita, jotka eivät sitoutuneet yhteiseen toimintaan niin selkeästi. Heidän mielestään ryhmässä oli myös opiskelijoita, jotka olivat liian voimakkaasti esillä ja tämä seikka tukee erityisen hyvin niin havainnoinnissa kuin opiskelijoiden haastatteluissakin esille tullutta asiaa ja ahdistusta niin sanotuista toisista päälliköistä. Projektipäällikön toimintaan ohjaajat olivat tyytyväisiä ja totesivatkin hänen olleen yhteisöllinen johtaja, joka yritti kaikkensa ja huolehti hänelle kuuluvista tehtävistä kiitettävästi.

”Kyl mun mielestä projektipäällikkö yritti olla aika tämmöinen niinku jos nyt vois sanoo yhteisölinen johtaja ja yritti ainakin kovasti ja huolehti esityslistat jo silloin aikaisemmin ja toimeksiantajan palavereihin oli valmistauduttu..” Ohjaaja 2

Myös kommunikoinnissa ohjaajat huomasivat ongelmia. Toinen ohjaaja mainitsikin haastattelussa, että projektin aikana oli sellaisia palavereja, joissa toisessa päässä pöytää istuneet tekivät jotain aivan muuta kuin ne, jotka istuivat toisessa päässä. Ohjaajien mielestä ilmeni selkeitä kommunikaatiokatkoksia, sillä kaikki eivät tieneet kokonaisuutta, jota työstettiin eteenpäin vaan jokainen tuntui keskittyvän omaan osa-alueeseensa, eikä sitten muistanut tuoda tekemiään tai miettimäänsä asioita yhteiseen keskusteluun. Kommunikoinnin osalta toinen ohjaajista mietti myös sitä, olisiko kommunikoinnin toimeksiantajan kanssa voinut hoitaa paremmin, sillä nyt tuntui, että se oli hajanaista ja sekavaa.

Ryhmän jäsenten kehittymisestä ja oppimisesta tämän kyseisen projektin aikana oli ohjaajilla yhtenevä mielipide; oppimista ja kehitystä ilmeni. Toinen ohjaajista mainitsi haastattelussa, että projektin lopputulos ei olisi ollut niin loistava kuin se oli, mikäli koko ryhmä ei olisi puhaltanut loppuvaiheessa, varsinkin esivalmistelu- ja toteutuspäivänä yhteen hiileen. Projektin aikana opiskelijat oppivat ohjaajien mielestä paljon vuorovaikutusta, etenkin sen merkitystä sekä joustoja. Tällä ohjaajat tarkoittivat sitä, että pystytään irrottautumaan omasta tehtävästä ja siirtymään toiseen, mikäli aikataulu muuttuu. Myös opitun asian merkitystä työelämään korostettiin haastattelussa.

”...et se on aika tärkeää mun mielestä työelämää ajatellen se, että on vähän niitä joustoja, koska matkailualalla kaikkienensa ei voi mennä niinku sillai, että tää on se mun työ ja mä meen tätä eteenpäin ja näin, vaan siinä joutuu niinku vilkuilee sivuilleki... Ohjaaja 2

Toinen ohjaajista mainitsi konkreettiseksi oppimisen kohteeksi myös projektin logistisen puolen. Tämän projektin yhteydessä logistinen puoli tarkoitti sitä, että keittiö, jossa tapahtuman tarjoilut valmistettiin, sijaitsi eri paikassa kuin itse tapahtuma. Opiskelijoiden haastatteluissa toistuvasti esille tullut asia projektien samankaltaisuudesta ihmetytti jossain määrin ohjaajia, mutta samalla he totesivat, että siinä huomaa sen, etteivät opiskelijat ole vielä kypsiä oppimaan sillä kyseisellä hetkellä, vaan oppiminen huomataan muutaman vuoden päästä työmaailmassa. Ohjaajat myös näkivät opiskelijoita paremmin projektin haastavuuden ja totesivatkin, että jos tätä suuruusluokkaa oleva projekti olisi laitettu ensimmäistä vuotta opiskeleville, niin se ei olisi ehkä onnistunut. On siis hyvä olla hieman kokemusta pohjalla.

7.3 Toimeksiantajan haastattelu

Kolmannen näkökulman projektioppimiseen toi toimeksiantajan haastattelu. Haastattelulomakkeen kysymyksiä ei varsinaisesti jaoteltu teemoihin mutta kysymykset liittyivät kommunikointiin projektiryhmän ja toimeksiantajan välillä, yleisesti projektioppimiseen sekä projektin lopputuloksen arviointiin. Haastattelu toteutettiin toimeksiantajan työpaikalla, ja kuten muutkin tämän työn haastatteluista, myös kyseinen haastattelu nauhoitettiin sekä litteroitiin.

7.3.1 Kommunikointi

Toimeksiantaja kertoi kommunikoinnin sujuneen hyvin hänen ja projektiryhmän välillä. Suurimmaksi osaksi projektin aikana kommunikointiin sähköpostin välityksellä. Aluksi sähköposti koettiin hyväksi kanavaksi, mutta aikataulujen tiukentuessa se osoittautui hieman hitaaksi kommunikaatiomuodoksi. Projektin loppupuolella kommunikointiin enemmän puhelimitse. Toimeksiantajan mielestä hän sai kuitenkin tarvittavan määrän informaatiota projektin etenemisestä.

7.3.2 Projektioppiminen

Toimeksiantajan oman kokemuksen mukaan opiskelijaprojektit ovat olleet usein onnistuneita. Hänen mielestään projektit ovat hyvä tapa oppia, ja niistä on hyötyä kaikille. Toimeksiantaja näkee opiskelijaprojektit opiskelijoille motivoivana tapana oppia, sillä niissä joutuu miettimään, miten asioita viedään eteenpäin ja miten projekti saadaan toteutettua resurssien puitteissa. Toimeksiantajan mielestä projekteissa oppii paremmin ja enemmän kuin muiden opetusmetodien kautta. Projekteissa tehdään väistämättä virheitä, joiden avulla myös edistetään oppimista.

"Joo, kaikki oppii, ja se että... et se on niikun kans silleen tärkeetä että se mitä tehdään ni se on motivoivaa, että sillä on oikeesti jotain merkitystä."

Toimeksiantaja oli varsin tyytyväinen rooliinsa tanssiaisryhmän toimeksiantajana ja sanoi oppineensa itsekin asioita projektin aikana. Näistä päällimmäisenä asiana oli ajankäyttö. Toimeksiantaja totesi, että hänellä oli liian vähän aikaa paneutua projektiin liittyviin asioihin. Tapaamisia opiskelijoiden kanssa hän olisi toivonut lisää, mutta samalla totesi sen olleen mahdotonta omien kiireidensä vuoksi. Hän kuitenkin luotti järjestävään opiskelijaryhmään ja uskoi tapahtuman onnistuvan loppujen lopuksi hyvin. Toimeksiantaja oli myös varma, ettei opiskelijaryhmää tarvitse valvoa koko ajan, vaan projekti edistyy ajallaan.

7.3.3 Projektin lopputulos

Toimeksiantaja oli varsin tyytyväinen projektin lopputulokseen, erityisesti tarjoiluun sekä so-
mistukseen. Kiitosta sai varsinkin opiskelijaryhmän ammattimainen asenne kohderyhmää eli
lapsia kohtaan. Toimeksiantaja totesikin lasten viihtyneen varmasti, ja arvostavansa sitä, että
heitä varten oli järjestetty näin iso tapahtuma. Toimeksiantaja mielestä toteutuspäivänä sattui
kuitenkin muutama asia, joita olisi voinut parantaa. Toisaalta nämäkin olivat sellaisia asioita,
joihin ei varsinaisesti voitu varautua etukäteen, kuten esimerkiksi liikennejärjestelyt. Koska
lastentanssiaiset onnistuivat hyvin, tekisi toimeksiantaja mielellään uudestaan yhteistyötä ryh-
män kanssa. Toimeksiantajan mielestä opiskelijaryhmien käyttö vastaavanlaisissa projekteissa
on mieluisaa ja jopa suotavaa ja näkisi mielellään, että opiskelijoille tarjoutuisi enemmänkin
mahdollisuuksia projektioppimiseen ja tapahtumien järjestämiseen.

"Mä olen ihan tottakai ilman muuta tyytyväinen, et tota, tekisin mielelläni uudestaan samalla ta-
valla."

8 Havainnoinnin tulokset

Havainnointikertoja kertyi yhteensä yhdeksän. Näiden yhdeksän kerran lisäksi käytimme havainnoissa apuna videotallennetta, jota kuvattiin tanssiaisten esivalmistelupäivänä sekä itse tanssiaisissa. Havainnointikerrat muodostuivat ryhmän tapaamisista. Päätymisen yhdeksään havainnointikertaan selittyi sillä, että siinä vaiheessa huomattiin havainnoissa toistuvan samankaltaisuuden ja näin ollen oltiin saavutettu havainnoinnin kylläisyyden eli saturaation. Kuten Syrjälä ym. (1996) mainitsevat, havainnoinnin voi lopettaa, jos se ei enää herätä uusia kysymyksiä tutkimusongelmasta.

8.1 Roolit

Jauhiainen ja Eskola (1994) toteavat ohjaajan roolin olevan olennainen ryhmän sisäisen vuorovaikutuksen synnyssä. Tutkittavassa ryhmässä havaittiin selvästi ongelmia vuorovaikutuksessa ja ryhmän sisäisessä kommunikoinnissa. Nämä ongelmat ilmenivät muun muassa sivuun jääneinä opiskelijoina, jotka eivät olleet kovinkaan aktiivisia yhteisessä vuorovaikutuksessa. Valtataistelu ryhmän sisällä lukitsi ryhmän kommunikaatiota ja samalla heikensi ryhmän välisiä suhteita. Konkreettisesti tämä näkyi ryhmässä siten, että projektipäällikön lisäksi johtajan rooliin asettui toinenkin opiskelija, joka kenties huomaamattaan otti suuren roolin projektissa ja täten tietämättään astui monen muun ryhmäläisen varpaille kärkkäillä mielipiteillään. Tämä tosin saattoi olla seurausta siitä, että koska kaikki eivät olleet kiinnostuneita ottamaan vastuullisia tehtäviä, menivät tehtävät niille, jotka ilmaisivat kiinnostuksensa. Johtajan asemaan pyrkinyt opiskelija selvästi huomasi, miten vastuullisia tehtäviä ryhmässä saa, joten hän osasi myös hyödyntää tilannetta. Tämä saattoi ärsyttää muita opiskelijoita.

Valtataistelun vaikutus ryhmän toimintaan oli selkeästi huomattavissa muun muassa edellä mainituissa taustalle jääneissä, hiljaisemmissa opiskelijoissa. Mutta kuten eräessä haastattelusakin kävi ilmi, heillä varmasti olisi ollut ideoita ja yhteiseen keskusteluun tuotavia asioita, mutta voimakkaiden persoonien vuoksi he eivät uskaltaneet tuoda mielipiteitään julki peläten muun muassa voimakasta ”päällekyymistä” omaan sanomiseen. Jauhiaisen ja Eskolan (1994) mukaan hiljaisuus ja vetäytyminen aktiivisesta ryhmän toiminnasta koetaan usein syrjäytyneisyydeksi ja epäaktiiviseksi toiminnaksi, mutta yhtä lailla ne voivat olla vaikuttavia tekoja siinä missä puhuminenkin. Hiljaisten ryhmän jäsenien ei voidakaan sanoa olevan ryhmästä syrjäytyneitä, vaan tosiaankin jokaisella on oma tapansa toimia ja kommunikoida toisten kanssa. Ryhmästä ilmeni siis tiettyjä selviä rooleja, joita olivat esimerkiksi johtaja, johtajaksi haluava, hiljai-

semmat jäsenet sekä aktiiviset jäsenet. Lisäksi Lööwin (2003) ryhmittelyyn peilaten, havainnoitavasta ryhmästä erottui myös humoristin rooli.

Projektipäällikkö onnistui tehtävässään hyvin, sillä hän sai ryhmän toimimaan sekä muutenkin huolehti siitä, että asiat hoituivat. Hän piti projektitapaamiset hyvin koossa, ja kävi järjestelmällisesti läpi käsiteltävät asiat. Muun ryhmän tyytyväisyys projektipäällikön toimintaan kävi ilmi myös havainnoinneista. Vaikkakin ryhmässä oli lisäksi tarkasti eritelty ohjaajien sekä opiskelijoiden roolit, havaittavissa oli kuitenkin ryhmän ohjaajien luonnollinen sulautuminen osaksi projektiryhmää ja sen työskentelyä. Ohjaajien auktoriteettia arvostettiin, mutta samalla he myös osallistuivat tarvittaessa ryhmän toimintaan aivan opiskelijoiden tavoin, jolloin erottavaa arvojärjestystä ei ollut nähtävillä. Tanssiaisten toteutuspäivänä roolijakoa ei ollut näkyvillä juuri lainkaan, vaan kaikki toimivat ryhmänä saaden tapahtuman onnistumaan jokaisen ollessa tyytyväinen lopputulokseen.

8.2 Yhteistyö ja kommunikointi

Havainnoinneista nousi esille huomattavan paljon samankaltaisuuksia jokaisessa ryhmän tapaamisessa. Tutkittavan ryhmän sisäiseen vuorovaikutukseen ja yleiseen ilmapiiriin vaikutti se, etteivät kaikki ryhmän jäsenet olleet kovin sitoutuneita projektiin eivätkä saapuneet paikalle ryhmän sovittuihin tapaamisiin. Jauhiaisen ja Eskolan (1994) mukaan ryhmän vuorovaikutuksen tulisikin olla aktiivinen tulkintaprosessi. Tutkimuksen kohteena olevassa ryhmässä havaittiin se, että vuorovaikutus ei ollut kovinkaan aktiivista ja että lähes jokaisessa tapaamisessa osa ryhmän jäsenistä oli hiljaa eivätkä tuoneet omia mielipiteitään tai ajatuksiaan ryhmän yhteiseen keskusteluun. Näin ollen hyvin tärkeä ryhmän sisäinen kommunikaatio jäi vähälle ja selvästi vaikeutti ryhmän toimintaa ja eteenpäin pääsemistä. Projektin kokouksissa havaittiin myös julkisia tunteenpurkauksia. Nämä eivät kuitenkaan haitanneet ryhmän toimintaa, vaan saattoivat jopa edesauttaa sitä. Ryhmän sisällä olisi voinut olla enemmänkin välienselvittelyä, sillä nyt osa asioista jäi kytämään pinnan alle. Asioista olisi voitu keskustella enemmän, sillä havaittavissa oli selvästi kitkaa ryhmän joidenkin jäsenten suhteissa. Huolimatta tietyistä negatiivisista tunteista ryhmän kesken, koettiin myös positiivisia hetkiä. Havaittavissa oli, että kireää ilmapiiriä pyrittiin usein lieventämään huumorin avulla, jolloin Lööwin (2003) mainitsemalla humoristilla, tai oikeammin humoristeilla, oli merkittävä sija ryhmän yhteishengen kohottajana.

Huolimatta kuitenkin negatiivisista asioista projekti eteni tasaisesti eteenpäin ja ryhmä työskenteli ahkerasti saadakseen toteutuspäivänä kaiken toimimaan. On kuitenkin luonnollista, että ryhmän sisällä esiintyi usein erimielisyyksiä ja näistä selvittyään ryhmä jatkoi taas normaalisti

työskentelyään. Huomattavissa oli siis turhautumista ja erimielisyyksiä, mutta myös yhteistyökykyä sekä hyvä ilmapiiri opiskelijoiden ja ohjaajien välillä. Esimerkiksi kutsukorttien laatimisen puitteissa oli selkeästi havaittavissa opiskelijoiden tiivis ryhmätyöskentely. Kun joltain opilaalta loppui tekeminen, tiedusteltiin heti lisää tehtäviä. Havaittavissa oli halu tehdä työt huolellisesti, eli opiskelijat selvästi ymmärsivät projektin onnistumisen merkityksen. Ryhmä kykeni mainiosti itsenäiseen työskentelyyn, joka jatkui ahkerasti myös ohjaajien poissaollessa. Ryhmä selvästi ymmärsi lisäksi yhteistyön tärkeyden, sillä havaittavissa oli turhautumista, kun osa jäsenistä puuttui yhteisistä kokouksista tai poissaolevien töitä jouduttiin delegeoimaan uudestaan muille ryhmän edustajille. Töiden uudelleendelegoinnista huolimatta ryhmän toiminta pysyi vakaana, ja ryhmän jäsenet sopeutuivat uusiin tehtävänjakoihin hyvin.

8.3 Videohavainnointi

Tanssiaisista kuvattua videonauhaa analysoitaessa oli huomattavissa, että ryhmän yhteistyö oli parantunut projektin alkuvaiheista. Toteutuspäivänä yhteistyö ryhmän sisällä toimi hyvin ja ryhmä kommunikoi keskenään asiallisesti ja ammattimaisesti. Videolta oli havaittavissa yleisestikin ammattimainen ote tapahtuman järjestämiseen, ja tanssiaiset pysyivät ryhmän hallinnassa suuresta kävijämäärästä huolimatta. Videokuvaa tarkastellessa oli lisäksi helppo huomata se, miten yhteiseen tavoitteeseen pääseminen ja siinä onnistuminen kasvatti ryhmän yhteishenkeä. Nauhalta oli selkeästi havaittavissa jäsenten hyvä yhteishenki niin esivalmistelupäivänä kuin toteutuspäivänäkin. Videokuvasta oli havaittavissa myös opiskelijoiden rentous ja helpotus tanssiaisten aikana, mikä näkyi myös siinä, että kaikki sujui suuremmitta ongelmitta. Kevään aikana ryhmän yhteishenkeä raastaneet kahnaukset näyttivät selvästi jääneen unohduksiin.

Hyvänä ja tärkeänä oppimisen muotona voidaan mainita esivalmistelu- ja toteutuspäivänä ryhmän uudelleen järjestäytyminen, kun huomattiin, että yksi ryhmän jäsenistä ei päässyt mukaan osallistumaan projektin toteutukseen. Tämänlaisen ison projektin tekeminen vaatii huolellista suunnittelua ja aikataulutusta ja tämän projektin valmistelujen osalta ne menivät uusiksi erään opiskelijan sairastuttua. Oli kuitenkin selkeästi huomattavissa, kuinka opiskelijat suhtautuivat tähän yllättävään seikkaan ammattimaisesti, ja pystyivät irrottautumaan omasta roolistaan ja tehtävistään. Opiskelijat omaksuivat nopeasti uuden aikataulun ja tehtävänjaon, ja muita autettiin omien tehtävien ohella. Tehtävät suoritettiin ajallaan, ja myös toteutuspäivänä ryhmän suunnittelema aikataulu onnistui. Videonauhalla oli nähtävissä myös opiskelijoiden valmius kohdata mahdolliset aikataulun muutokset sekä muut ongelmat.

9 Pohdinta

Seuraavaksi työssä käydään läpi tutkimuksen keskeisimmät tulokset sekä johtopäätökset, ja esitellään kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset. Myös tutkimuksen tulosten luotettavuutta on esitelty.

9.1 Tulosten luotettavuus

Puhuttaessa tutkimuksien luotettavuudesta käytetään termejä reliabelius sekä validius. Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta, eli tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Reliabelius voidaan todeta esimerkiksi silloin, kun kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, tai jos samasta henkilöstä saadaan eri tutkimuskerroilta sama tulos. Tutkimuksen validiteetilla taas tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä eli sitä, että tutkimuksessa käytetyllä tutkimusmenetelmällä tai mittarilla mitataan juuri sitä, mitä on tarkoituskin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 213.)

Tässä työssä validiuteen on pyritty sillä, että kaikki tutkimuksen vaiheet on mahdollisimman tarkasti tuotu esille. Sekä haastattelujen suunnittelusta että havainnoinnin etenemisestä on raportoitu, ja haastattelujen kysymyslomakkeet, sekä havainnointilomakkeen voi nähdä työn liitteenä. Ennen varsinaisia haastatteluja tehtiin kaksi koehaastattelua, ja itse haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin, minkä jälkeen ne analysoitiin värikoodauksen avulla. Haastattelut tehtiin nimettömästi, ja haastattelupareille arvottiin vielä uudet järjestysluvut, joita on käytetty tässä kyseisessä työssä.

Ryhmää havainnoitiin sekä heidän projektikokouksissa että toteutuspäivänä. Havainnointia tehtiin niin kauan, kunnes saavutettiin saturaatiopiste. Haastattelu sekä havainnointi olivat hyviä keinoja selvittää opiskelijoiden mielipiteitä ja kokemuksia projektiopiskelusta. Haastatteluisa pyrittiin kyselemään laaja-alaisesti opiskelijoiden mielipiteitä, sekä myös antaa opiskelijoiden itse kertoa näkemyksiään. Havainnointi taasen oli hyvä tapa selvittää projektiryhmän toimivuutta, sillä tutkimuksen saattoi suorittaa huomaamattomasti, tutkimuksen kohteiden siitä häiriintymättä. Näiden tutkimusten tulokset ovat esillä luvussa kahdeksan, jossa on myös luetta-
vissa lainauksia haastatteluista.

9.2 Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

Tämän työn tutkimusongelmana oli selvittää tutkimalla tiettyä opiskelijaryhmää, miten projektityöskentely tukee ammatillista oppimista. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää projektiryhmän keskinäistä vuorovaikutusta sekä suhteiden vaikutusta ryhmän työskentelyyn. Asiaa tutkittiin kolmesta eri näkökulmasta, jotka olivat kyseinen opiskelijaryhmä, projektin ohjaavat opettajat sekä projektin toimeksiantaja.

Projektit painottavat omaa tiedonhakua ja oppimista, joka haastateltavien mielestä edistää oppimista parhaiten. Sekä haastattelussa että havainnoinnin aikana huomattiin, että suurimmat ongelmat ryhmän toiminnassa olivat roolijako sekä kommunikaatio. Ongelmia esiintyi myös rakentavan kritiikin antamisessa sekä vastaanottamisessa. Tutkimuksen tuloksista voidaan myös päätellä, että ryhmään syntyi liikaa johtajahahmoja, ja että ryhmän jako hiljaisiin ja äänekäisiin vaivasi useita ryhmän jäseniä. Tavoitteena projektiopiskelussa on, että opiskelijat oppivat myös projektin aikana tehdystä virheistä. Tällöin opittuja asioita voidaan siirtää tuleviin projekteihin ja opintoihin sekä työelämään.

Eräänä keskeisenä tuloksena, ja HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun opetuksen tavoitteiden onnistumisena voidaan pitää sitä, että opiskelijat kertoivat haastattelussa oppineensa projekteista paljon ryhmätyöskentelytaitoja sekä ryhmässä toimimista. Tämä oli huomattavissa myös havainnoinnista saaduista tuloksista. Tämä seikka on yksi oleellinen asia, jota haetaan HAAGA-HELIAssa projektioppimiselta. Kaikkeaa oppimaansa opiskelijat eivät kuitenkaan pysty sisäistämään vielä tässä vaiheessa, vaan todennäköisesti ymmärtävät oppimansa asiat vasta sitten, kun vastaavia tulee eteen työelämässä. Ohjaajien mukaan oleellisin seikka opiskelijan kannalta projektityöskentelyssä on opiskelijan osallistuminen koko prosessiin siten, että hän toimii ryhmässä aktiivisesti ottaen vastuuta sekä yhteisestä että henkilökohtaisesta toiminnasta ja sitoutuu yhteisen päämäärän toteuttamiseen. Käytännöntyöskentelyn näkökulmasta puolestaan arvokkaimmaksi projektityöskentelystä saaduksi pääomaksi ohjaajat näkivät keittiötyöskentelyn kautta saavutettu ravitsemusyrityksen toiminnan perusteet, joita opiskelijat tulevat tarvitsemaan valmistumisen jälkeen työelämässä kun siirtyvät esimiestehtäviin. Kuitenkin tutkitun ryhmän opiskelijat olivat sitä mieltä, että projektit voisivat olla vielä enemmän työelämälähtöisempiä. Tällöin opiskelijat saisivat paljon konkreettisemmän kuvan mahdollisista tulevista työtehtävistä majoitus- ja ravitsemusalalla.

Tärkeä seikka oli huomata, että ennalta ei voi tietää miten projektin organisaatio tulee muodostumaan. Opiskelijat ovat luonteeltaan ja aktiivisuudeltaan hyvin erilaisia ja siitä riippuu paljon

se, kuinka he ottavat vastaan tehtäviä projektin aikana ja kuinka he niitä hoitavat. Opiskelijoiden tulisi myös ymmärtää, että koulu on ammattimainen yhteisö ja käyttäytymisen tulee olla sen mukaista. Kuten haastatteluissa ja havainnoinnin aikana kävi ilmi, opiskelijat pitivät koulua sellaisena ympäristönä, jossa voi toimia epäammattimaisesti. Näin ollen opiskelijoiden tulisi ymmärtää se, että oikeastaan projekti vastaa työpaikalla suoritettavaa työtehtävää ja käyttäytymisen tulisi olla sen mukainen. Muutos käyttäytymiseen ei voi lähteä ainoastaan ohjaajista, sillä he eivät pysty muuttamaan opiskelijoiden asenteita ja tapoja, vaan opiskelijan tulee itse ymmärtää projektin merkityksellisyys niin omaa kuin opiskelijatovereidenkin tulevaisuutta ajatellen.

Vaikka opiskelijat pitivät tanssiaisprojektia liian samankaltaisena edelliseen projektiin nähden, sisäistivät he kuitenkin sen haasteellisuuden. Tämän esille nousseen seikan pohjalta voidaan todeta, että opiskelijat olivat kehittyneet edelliseen projektiin nähden ja he pystyivät hahmotamaan jossain määrin sen, ettei tämän suuruusluokan projektia olisi pystynyt järjestämään ensimmäisenä vuoden projektinaan.

Ohjaajien näkökulmasta voidaan todeta projektien alkuun saattamisen olevan raskain vaihe yksittäisen projektin aikana. Haastavaksi projektien aloittamisen tekee muun muassa se, että usein projektiryhmä on uusi ja sen hioutuminen yhteen ei ole vielä tapahtunut ja siten opiskelijat ovat pidättyväisiä yhteiseen toimintaan. Opiskelijoiden avuntarve oli ohjaajien mielestä vaikea havaita, elleivät he suoraan tulleen sanomaan tarvitsevansa apua tai ohjausta jossain tilanteessa. Haasteelliseksi ohjaajat kokivat myös opiskelijoiden itsenäisen työskentelyn siinä mielessä, että he eivät pysty näkemään omalla ajalla tapahtuvaa työskentelyä. Tähän seikkaan ohjaajat sanoivat kaipaavansa jotain keinoa, joka auttaisi näkemään opiskelijoiden kokonaisvaltaisen työskentelyn ja sitä myötä viedä ohjausta myös itsenäisen työskentelyn tueksi. Projektin aikana esiin nousseet ongelmat ryhmän toiminnassa aiheuttivat ongelmia myös ohjaajien toimintaan. Ohjaajien puuttuminen opiskelijoiden keskinäisiin suhteisiin saattaisi vahingoittaa ryhmää entisestään, mikäli se tapahtuisi kesken projektin työstämisen. Sen vuoksi mahdollisesti on parempi pyrkiä selvittämään projektin kannalta välttämättömät asiat ajallaan ja jättää muut projektin jälkeiseen elämään.

Oppimismuotona projektit vaikuttavat hyvältä vaihtoehdolta. Kaikista kolmesta eri näkökulmasta (opiskelijat, ohjaajat, toimeksiantaja) projektit koettiin hyvänä tapana oppia. Projekteista saisi vieläkin enemmän irti, jos toteuttajille annettaisiin suurempi vastuu suunnitella ja tehdä päätöksiä. Tämä vaikuttaisi suuresti opiskelijoiden motivaatioon projektia kohtaan, sekä edesauttaisi oppimista eniten. Opiskelijoilla tulisi olla myös tarpeeksi aikaa paneutua projektin tekoon, jonka kautta se tuntuisi mielekkäämmältä. Projektien alkuvaiheessa tulisi kiinnittää

myös suurempaa huomiota ryhmä- ja roolijakoon, sillä näiden toimivuus vaikuttaa suuresti projektin kulkuun.

Tutkimuksen tuloksista voidaan nähdä, että opiskelijat ovat tyytyväisiä projektityöskentelyyn, ja sen antamiin mahdollisuuksiin. Verrattuna perinteiseen luento-opetukseen, projektiopiskelu koetaan opiskelijoiden parissa selvästi mielekkäämpänä tapana oppia. Perusteluna tähän voitaneen sanoa, että opiskelijat mahdollisesti olettavat opiskelun ammattikorkeakoulussa olevan enemmän käytännönläheisempää kuin esimerkiksi yliopistossa. Täten opiskelijoilla on ennakkokäsitys tulevasta opiskelusta, ja todennäköisesti he suhtautuvat myönteisemmin esimerkiksi projektiopiskeluun.

Haastatteluista ja havainnoinnista tehdyt johtopäätökset
<ul style="list-style-type: none">- projektit koetaan hyödyllisenä oppimismuotona- projektista opittiin eniten ryhmätyötaitoja- projektit edistävät opiskelijoiden omaa tiedonhakuja ja opettelua- ohjaajien tuki tärkeää oppimisprosessin aikana- motivointi tärkeää projektin aikana- hyvä tapa opetella ammattimaista käytöstä työelämää varten - ryhmän jäsenet ymmärsivät, kuinka tärkeää jokaisen rooli ryhmässä on projektin onnistumisen kannalta- suurimmat ongelmat ryhmän toiminnassa johtuivat roolijaosta sekä kommunikaatio-ongelmista → ongelmista puhuminen ja niiden selvittäminen tärkeää ryhmän kannalta- projektien alkuvaiheessa tulisi käyttää aikaa oikean rooli- ja tehtäväjaon löytymiseen

Kuvio 18. Haastatteluiden ja havainnoinnin yhteenveto.

9.3 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset

Haastattelujen ja havaintojen analysoinnin pohjalta esille nousi muutamia kehitysehdotuksia liittyen projektiopiskeluun HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa matkailun koulutusohjelmassa. Koska tämän työn puitteissa havaittiin, ettei ryhmällä ollut tarpeeksi yhteistä aikaa

projektin työstämiseen, voitaisiin lukujärjestyksen suunnittelussa ottaa tämä seikka huomioon, ja pyrkiä järjestämään kurssille enemmän tapaamisajankohtia lukujärjestykseen. Useammat tapaamiskerrat saattaisivat olla ratkaisu moneen projektin puitteissa ilmenneeseen ongelmaan. Niiden myötä olisi enemmän mahdollisuuksia keskustella vastaantulevista ongelmista. Tapaamisten avulla voisi löytyä mahdollisesti ratkaisuja, kuten tämän projektin osalta olisi esimerkiksi voitu puuttua kommunikointiongelmiin. Tapaamiset saattaisivat myös edesauttaa kommunikointia siten, että jokaisella olisi mahdollisuus tuoda äänensä ja omat ideat esille yhteiseen keskusteluun. Tämä voisi omalta osaltaan parantaa myös motivaatiota, sillä opiskelijoilla olisi enemmän mahdollisuuksia osallistua ryhmän toimintaan, ja sitä myötä kokea projekti mielekkääksi ja kiinnostavaksi. Optimaalisin tilanne olisi se, että muita kursseja olisi mahdollisimman vähän samaan aikaan projektin kanssa, jolloin projektiin pystyisi paneutumaan paremmin. Tämä voisi auttaa myös motivaatio-ongelmissa, sillä opiskelijat voisivat panostaa projektiin enemmän, ja tehdä siitä itselleen mielekkään.

Ensimmäisissä projekteissa käytettyä mallia, jossa oli joka viikko kiertävä puheenjohtajavuoro, voisi jatkaa myös muissa projekteissa. Tällöin jokainen johtaisi ryhmän toimintaa vuorollaan ja osallistuisi siten tiiviimmin ryhmän toimintaan ja projektin eteenpäin viemiseen. Tämä auttaa myös siihen ongelmaan, että ryhmässä ei syntyisi niin sanottua hiljaisten jäsenten ryhmää. Projektin roolijakoa voi lisäksi parantaa, jotta projektin sisällä ei syntyisi ristiriitoja tehtävien suorittamisen suhteen. Ratkaisuna voisi esimerkiksi olla, ettei tehtäviä jaeta huutoäänestyksellä, vaan jokaisen ilmaista halukkuutensa tiettyyn tehtävään asiasta keskustellaan ja tämän pohjalta tehtävät jaetaan yhteisellä päätöksellä.

Puhuttaessa ihanneprojektista opiskelijat totesivat kaipaavansa enemmän vastuuta projektin suunnittelussa ja toteutuksessa. Tähän liittyen kannattaa pyrkiä valitsemaan opiskelijaprojektit siten, etteivät ne olisi niin valmiiksi suunniteltuja, vaan opiskelijat pääsisivät heti alussa vaikuttamaan projektin suunnitteluun ja etenemiseen. Myös tämä seikka saattaa kasvattaa projektin mielekkyyttä, ja siten lisätä opiskelijoiden motivaatiota. Resurssien rajoissa projekteja voisi pyrkiä toteuttamaan myös Porvoon ulkopuolella, esimerkiksi lähialueilla Helsingissä, Kotkassa ja Loviisassa. Tätä kautta projekteihin voisi saada kaivattua vaihtelevuutta, kuten opiskelijoiden kaipaamia majoituspuolelle suuntautuvia projekteja.

Jatkotutkimusehdotuksena voitaisiin tutkia kokonaista vuosikurssia vastaavanlaisella periaatteella, jolla tämä työ on tehty. Tällöin projektioppimisesta saisi vielä laajemman kuvan. Lisäksi voitaisiin tutkia esimerkiksi eri suuntautumisvaihtoehtoja, mikäli niiden välillä löytyisi eroja. Jos halutaan saada koko HAAGA-HELIAN kattava tutkimus opiskelijoiden suhtautumisesta pro-

jektityöskentelyyn, kannattaa tutkimus suorittaa kyselynä. Tällä tavoin ei tutkimuksesta välttämättä tule yhtä syvällistä mitä haastatteluilla saisi aikaan, mutta suuntaa antavia tuloksia kyselyn avulla luonnollisesti saisi.

Lähteet

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. PS-kustannus. Juva.

Eduskunnan kirjasto 2008. Porvoon valtiopäivät 25.3.–19.7.1809. Luettavissa: <http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/arkisto/historiallisia-dokumentteja/porvoonvaltiopaivat.htx>. Luettu: 30.12.2008

Egidius, H. 2002. Pedagogik för 2000-talet. Natur och Kultur. Stockholm.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere.

HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, 2009. Mikä HAAGA-HELIA?. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas-2009-2010/yleista-haaga-heliasta/mika-haaga-helia>. Luettu: 4.10.2009

HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, 2008. Pedagoginen strategia. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas-2008-2009/yleista-haaga-heliasta/pedagoginenstrategia>. Luettu: 23.3.2009

Hakanen, J. & Puro, U. 2000. Vuorovaikutustaidot ryhmässä. Painohäme Oy. Ylöjärvi.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. Tammi. Vantaa.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Jauhiainen, R. & Eskola, M. 1994. Ryhmäilmiö. WSOY. Juva.

Järvinen, P. 2008. Menestyvän työyhteisön pelisäännöt. WS Bookwell Oy. Juva.

Koppinen, M-L. Pollari, J. 1993. Yhteistoiminnallinen oppiminen: Tie tuloksiin. WSOY. Juva.

Lampinen, R & Forsblom, P. 2008. RES4RM042 –opintojakson toteutussuunnitelma.

- Lööw, M. 2003. Att leda och arbeta i projekt – en praktisk handbok om att lyckas i projekt. Liber Ekonomi. Malmö, Sverige.
- Marshall, C. & Rossman, G.B. 2006. Designing Qualitative Research. Sage Publications, Inc. USA.
- Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. International Methelp Ky. Jyväskylä.
- Ojanen, S. 2001. Ohjauksesta oivallukseen: Ohjausteorian kehittelyä. Palmenia-kustannus. Saarijärvi.
- Pehkonen, L. 2001. Täydestä sydäimestä ja tarkoituksella: Projektityöskentelyn käsitteellistä viitekehystä jäljittämässä. Yliopistopaino. Helsinki
- Poikela, S. 1998. Ongelmaperustainen oppiminen: Uusi tapa oppia ja opettaa? Ammattikasvatussarja 19. Tampereen yliopisto. Tampere
- Porvoon kaupunki, 2008. Porvoon valtiopäivät 200 vuotta (1809–2009). Luettavissa: <http://www.porvoo.fi/index.php?mid=1884>. Luettu: 11.1.2009
- Ruuska, K. 2007. Pidä projekti hallinnassa: Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. Talentum Media Oy. Jyväskylä.
- Syrjälä, L. Ahonen, S. Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1996. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Kirjayhtymä Oy West Point. Rauma.
- Valtioneuvoston kanslia 2008. Valtiopäivätanssiaiset. Luettavissa: http://www.1809.fi/porvoon_valtiopaeivaet/avajaiset/valtiopaeivaetanssiaiset/fi.jsp. Luettu: 30.12.2008
- Vesterinen, P. 2006. Hyvä projekti – projektiosaamista oppimassa. Teoksessa Ruohonen, S. & Mäkelä-Marttinen, L. (toim.). Luovuuden lumo: kokemuksia projektioppimisesta. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Porvoo. s. 15–21

Vesterinen, P. 2001. Projektiopiskelu ja -oppiminen ammattikorkeakoulussa. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Tammi. Vaajakoski.



TOIMEKSIANTO

22.10.2008

Lasten valtiopäivätanssiaiset 3-luokkalaisille koululaisille 20.3.2009
Urheiluhalli, Edelfeltin Bulevardi 2, Porvoo

Haaga-Helia

Matkailu- ja ravitsemisalan koulutusohjelman opiskelijat, lehtori Reetta Lampinen

Juhlan vastuullinen järjestäjä: Porvoo valtiopäivien juh latoimikunta

Tavoitteena on järjestää valtiopäivien teeman mukainen juhla 10-vuotiaille porvoalaisille lapsille. Juhlan ohjelmassa, tarjoilussa ja somistuksessa tulee näkyä historiallinen aihe ja siihen perehtyminen. On toivottavaa, että historiallisia faktoja sovelletaan nykyaikaan sopiviksi.

Juhlien järjestelyissä on otettava erityisesti huomioon juhlijoiden ikä ja suuri määrä. 3-luokkalaisia koululaisia on Porvoossa noin 590. Juhlaan osallistuvien lasten määrä on tarkistettava.

Haaga-Helian opiskelijoilta tilataan seuraavat juhlan järjestelytehtävät:

1. TARJOILU

- käytettävissä aula, kahvilatila, keittiö
- tarjoilun suunnittelu ja toteutus: juoma, pieni ja helppo naposteltava, huom. eri ruokavaliot
- käytännön järjestelyt: tarvittavat pöydät, astiat, roskikset ym.

2. SOMISTUS JA VALOJEN KÄYTTÖ

- tilojen somistus: sisääntulo, aula, tarjoilualue, salit
- eri tilojen valaistus, myös ohjelman aikana

3. VAATE- JA REPPUSÄILYTYS

- käytettävissä alasali
- järjestelyt, valvonta ja lasten avustaminen

4. MUUT JÄRJESTELYT

- järjestysmiestehtävät: avustaminen, ohjaus, turvajärjestelyt
- ensiapupisteen järjestäminen
- avustaminen muun ohjelman järjestelytehtävissä erikseen sovittaessa

HUOMIOITAVAA:

- aulatilaa voidaan käyttää tarjoilutilan ohella näyttelytilana, esim. taidekoulun ”kurkistuskuvat”

JUHLATOIMIKUNTA VASTAA:

- yhteydenpito kouluihin
- musiikin valinta, äänentoisto
- juontajan valinta ja ohjeistus
- vastaanottajien / kättelijöiden valinta ja yhteydenpito
- sopimukset esiintyjien kanssa
- muun oheisohjelman suunnittelu: esim. tanssinäytökset

BUDJETTI

Haaga-Helian opiskelijoita pyydetään laatimaan budjettiesitys yllä mainittujen tehtävien kustannuksista.

AIKATAULU

Alustava suunnitelma ja budjetti pyydetään esittämään **28.11.2008 mennessä**.

MUUTA

Opiskelijoiden tulee esitellä kaikki suunnitelmat juhlatuotoimikunnan tuottajalle Sari Hilskalle, ennen kuin ne pannaan vireille tai toteutetaan.

Porvoossa 22.10.2008

Sari Hilska
tuottaja

Kulttuuritoimi, Rihkamakatu 4 A, 06100 Porvoo
puh. (019) 520 2405, 040 482 2004
sari.hilska@porvoo.fi

HAASTATTELULOMAKE: OPISKELIJAT

Haastateltavat:

Aika, paikka:

Projektityöskentely osana ammatillista kasvua

1. Millaisina olet kokenut aikaisempien opiskeluvuosien projektit? Mitä olet niissä oppinut?
2. Miten hyödyllisiksi olet kokenut ammatillisen oppimisen kannalta projektit? Voitko kertoa esimerkkejä itsestäsi?
3. Luuletko voivasi hyödyntää projekteissa oppimiasi asioita työelämässä? Miten?

RES4RM042 ryhmän toiminta

4. Miten ryhmän toiminta käynnistyi viime syksynä 2008?
5. Millaisia rooleja ryhmässä muodostui? Perustele, miksi tällaisia rooleja?
6. Miten ryhmän roolijako mielestäsi toimii?
7. Millaista ryhmän yhteistyö on ollut?
 - a. Mikä ryhmän toiminnassa on sujunut hyvin? Miksi?
 - b. Mikä ryhmän toiminnassa on sujunut huonosti? Miksi?
8. Millaista kommunikointi ryhmän välillä oli? Voitko kertoa jonkun esimerkin?
9. Millä tavalla ryhmän kommunikointia olisi voinut parantaa? Osaisitko kertoa jonkun käytännön ratkaisun?

Tanssiaisprojektin analysointia oman oppimisen osalta

10. Mikä on tuntunut helpolta tanssiaisprojektissa? Miksi?
11. Mikä on tuntunut hankalalta tanssiaisprojektissa? Miksi?

12. Pääsitkö vaikuttamaan projektin toteutukseen haluamallasi tavalla? Olisitko halunnut vaikuttaa enemmän? Miten?
13. Millaisia haasteellisia/vastuullisia tehtäviä sait projektin aikana? Olisitko kaivannut niitä enemmän? Miksi? Miksi et saanut haasteellisia tehtäviä? Miten olisit voinut itse vaikuttaa?
14. Missä asioissa tanssiaisprojekti on edistänyt oppimistasi? Miten?
15. Mitä tekisit nyt toisin jos lähtisit toteuttamaan uudelleen samanlaista projektia? Miksi? Käytännön esimerkkejä?

Ohjaus

16. Millaisissa asioissa sait ohjaajilta tukea? Millä tavalla koit sen hyödylliseksi? Missä projektin vaiheessa olisi pitänyt ohjata enemmän? Ohjattuinko liikaa? Miksi?
17. Millaista tukea sait muilta ohjaavilta tahoilta? (toimeksiantaja, Varaston Kaarina, Iiriksen henkilökunta) Millaisissa asioissa sait apua? Oliko sekoittavaa että oli niin monta ohjaajaa?
18. Millaisissa tilanteissa olisit kaivannut enemmän tukea ohjaajilta? Miksi? Millaista tukea?

Lopuksi

19. Millaisia haasteellisia tehtäviä kokisit tarvitsevasi projektissa omaa oppimista ajatellen?
20. Millainen olisi ihanneprojekti oppimisen näkökulmasta? Missä opiskeluvaiheessa kannattaisi aloittaa projektit?

HAASTATTELULOMAKE: OHJAAJAT

Projektit opiskelijan näkökulmasta

1. Mitä opiskelijat yleensä saavat irti projektista? / pitäisi saada irti?
2. Mikä projektityöskentelyssä on oleellisinta oppimisen kannalta?
3. Millä perusteella projektit valitaan?

Projektit ohjaajan näkökulmasta

4. Millaisena koette projektien ohjaamisen?
5. Mikä projektien ohjaamisessa on vaikeaa? Miksi?
6. Mikä projektien ohjaamisessa on helppoa? Miksi?
7. Minkälaisia rooleja opettajalla on projektin puitteissa?

Tanssiaisprojekti

8. Mikä on ollut helppoa ohjaamisen kannalta? Miksi?
9. Mikä on ollut vaikeaa ohjaamisen kannalta? Miksi?
10. Miten ryhmän yhteistyö on toiminut?
11. Millaista ryhmän kommunikaatio on ollut?
12. Onko ryhmässä havaittavissa kehitystä/oppimista?
13. Mitä mieltä olette projektin lopputuloksesta?

HAASTATTELULOMAKE: TOIMEKSIANTAJA

Aika ja paikka

1. Yleinen mielipide opiskelijaprojekteista tai opiskelijaryhmän käyttämisestä tapahtuman järjestämisessä?
2. Millaista oli olla tanssiaisprojektin toimeksiantajana? Oppiko projektin aikana jotain uutta?
3. Miten yhteistyö/työskentely opiskelijoiden kanssa sujui?
4. Onko kommunikaatio toiminut Teidän ja ryhmän välillä? Saiko tarpeeksi tietoa projektin etenemisestä?
5. Oliko jotain ongelmia tanssiaisten toteuttamisen aikana? Millaisia? Miten niistä selvitettiin?
6. Hyviä puolia projektissa, esim.toteutuksessa?
7. Parannettavaa? Mitä olisi voinut tehdä toisin?/Tekisitkö jotain toisin?
8. Toimeksiantajan näkökulmasta katsottuna oletteko tyytyväinen projektin lopputulokseen?
9. Onko kaupungilla kiinnostusta tehdä jatkossakin yhteistyötä HAAGA-HELIAn kanssa?

HAVAINNOINTILOMAKE

Aika, paikka	Kommentit
Havainnot	
Tilanne	
Ryhmän kommunikointi	
Ryhmän roolit	
Projektin eteneminen/tulokset	